28 серпня 2020 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 213
ДЕСНЯНСЬКОГО РАЙОНУ МІСТА КИЄВА

НА 2020-2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1-2-і класи

Схвалено на засіданні
педагогічної ради школи
(протокол № 1 від 28.08.2020р.)

Загальні положення освітньої програми

Школа І-ІІІ ступенів № 213 Деснянського району міста Києва – школа з українською мовою навчання.

Освітня програма для 1-2 класів школи І-ІІІ ступенів № 213 Деснянського району міста Києва» (далі – школа № 213) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами від 2019 року).

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв’язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів ;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Освітню програму для 1-2-х класів побудовано з дотриманням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навачання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємоз’язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких **ключових компетентностей:**

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов’язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров’я і збереження здоров’я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом Розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні** і **міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Згідно зі ст.12 Закону України «Про освіту» навчання в початковій школі починається переважно із шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, можуть навчатися в проектних класах цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року на бажання батьків або осіб, які їх замінюють. Відповідно до п. 1.4. постанови Головного державного санітарного лікаря України від 29.07.2009р. № 20 не допускається «прийом дітей до школи молодше 5 років 8 місяців».

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Загальний обсяг навантаження і очікувані результати здобувачів освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-2 класів становить 1680 годин/навчальний рік: для учнів 1-х класів школи – 805 годин/навчальний рік, учнів 2-х класів – 875 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах І ступеня (далі – навчальний план – додаток 1)

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна (українська мова, мови відповідних корінних народів і національних меншин; літератури; українська мова та література для корінних народів і національних меншин; іншомовна освіта);
- математична;
- природнича;
- технологічна;
- інформатична;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- мистецька.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Обов'язкові результати навчання мають індекси, у яких:

- скорочений буквений запис означає освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання;
- цифра на початку індексу означає порядковий номер року навчання (класу);
- перша цифра після буквеного запису до крапки означає порядковий номер загальної цілі, на реалізацію якої спрямований обов'язковий результат;
- цифра після крапки означає порядковий номер загального результату, з яким співвідноситься обов'язковий результат.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (додаток 2). Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Програми інваріантного складника навчального плану є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності.

Перелік, зміст, тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

До освітньої програми додано навчальні плани, в яких визначено освітні галузі, за якими укладено освітню програму, підходи до організації освітнього процесу (додаток 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів та передбачає

реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, яка враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення та в якій передбачено додаткові години на вивчення курсів за вибором, індивідуальні та групові заняття.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікуваних результатів навчання, окреслених навчальними програмами, можна буде досягти, якщо використовувати інтерактивні, особистісно орієнтовані форми і методи навчання: дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, робота в парах або групах, ситуаційні вправи, екскурсії, віртуальні подорожі, внутрішньопредметні і міжпредметні зв’язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється на суб’єкт-суб’єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача освіти у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння з досягненнями інших і не підлягає обліку з боку адміністративних органів.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-2 класах підлягають вербальному формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає співставлення навчальних досягнень здобувачів освіти з конкретними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт початкової освіти, типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти за редакцією Савченко О.Я., Шиян Б.Р., освітня програма початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України», навчальні програми, підручники, посібники, які мають гриф МОН;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет; згідно вимог безпеки життєдіяльності обладнано окреме фізкультурно-рекреаційне приміщення, де проводяться уроки фізичної культури для учнів початкової школи;

якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність згідно своїх посадових обов'язків;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі; аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітня програма школи № 213 та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднені на веб-сайті школи. На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

За умови подання відповідної кількості заяв про зарахування до 1 класу в школі № 213 буде сформовано два перші класи.

Типова освітня програма, за якою розроблено освітню програму для 1-2-х класів школи № 213 - Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Савченко О.Я., затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08 жовтня 2019 року № 1272.

Змістові лінії мовно-літературної освітньої галузі (українська мова і літературне читання) реалізуються через:

- 1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;
- 2 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Читання».

Змістові лінії іншомовної освітньої галузі реалізуються через предмет «Іноземна мова(англійська)».

Математична галузь реалізується через окремий предмет «Математика».

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі реалізуються через предмет «Я досліджую світ».

Інформаційна освітня галузь реалізується через предмет «Інформатика» (2-і класи).

Технологічна галузь реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами «Мистецтво: образотворче мистецтво» і «Мистецтво: музичне мистецтво».

Фізкультурна освітня галузь реалізується предметом «Фізична культура».

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» здійснюється за такими змістовими лініями:

- «Рухова діяльність»;
- «Ігрова та змагальна діяльність».

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, рішенням педагогічної ради (протокол № 1 від 28.08.2020 року) конкретизовано варіативну складову робочого

плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, індивідуальні та групові заняття. Індивідуальні та групові заняття проводяться після основних занять з обов'язковою перервою за окремим розкладом.

За рахунок годин варіативної складової заплановано:

- збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової

Клас	Предмет	Кількість годин
1А, Б	Навчання грамоти	1 год.

- групові заняття:

Клас	Предмет	Кількість годин
2А,Б	Математика	1 год.

Гранична наповнюваність загальноосвітніх класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» не більше 30 учнів.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хв., у 2-х класах – 20 хв.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів..

Режим роботи груп продовженого дня

Робота груп продовженого дня організована відповідно до чинного Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018р. за № 677 (зі змінами за 2019 рік), зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 24.07.2018р. за № 865/32317.

У групах продовженого дня прогулянка для школярів становить не менше, ніж 1,5 години протягом дня.

Директор школи Інна ЄРМАК

Додаток 1

Навчальний план школи І ступеня
з українською мовою навчання
1-2-і класи

Назва освітньої галузі		Кількість годин	
		1-А,Б	2-А
		на тиж-день	на тиж-день
Інваріантний складник			
Мовно-літературна, у тому числі:		9 +1	10
Українська мова і література		7+1	7
Іноземна мова (англійська)		2	3
Математична		4	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		3	3
Технологічна		1	1
Інформатична		--	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна*		3	3
Усього		22+1	24
Варіативна складова			
Групові заняття	Математика	--	1
Загальнорічна кількість навчальних годин		23	25
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня		20	22

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Директор школи Інна ЄРМАК

Додаток 2

Програми з навчальних предметів для 1-2-х класів за типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти, розробленою під керівництвом Савченко О.Я.

Мовно-літературна освітня галузь
Українська мова і літературне читання Пояснювальна записка
Пояснювальна записка

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, пізнавальних і літературно-творчих здібностей школярів;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної

Продовження додатка 2

інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1 клас - інтегрований курс «Навчання грамоти»;

2 клас - навчальні предмети «Українська мова», «Читання»

1 клас
Українська мова. Навчання грамоти
280 годин (8 годин на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Змістова лінія «Взаємодіємо усно» (протягом року)	
Здобувач освіти: з увагою *сприймає* усні репліки співрозмовника, *доречно реагує* на них; [1 МОВ 1.1.] *виконує* навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; [1 МОВ 1.1.] *слухає* й *розуміє* коротке монологічне висловлення; [1 МОВ 1.1.] *відповідає на запитання* за змістом прослуханого *(хто? що? де? коли? як?*); [1 МОВ 1.2], [1 МОВ 1.4] *розповідає*, про що мовиться в тексті, який прослуховувався; [1 МОВ 1.2], [1 МОВ 1.4] *ділиться* своїми почуттями та емоціями від почутого; [1 МОВ 1.5] *розповідає*, що зацікавило в усному повідомленні; [1 МОВ 1.3] *відтворює* по ролях (з учнями або вчителем) діалог із прослуханих казок, розповідей;[1 МОВ 1.2] *вступає* в діалог на теми, які викликають зацікавлення; [1 МОВ 1.6], [1 МОВ 1.7] *самостійно формулює* репліки (запитання) до співрозмовника за змістом попередньо підготовленої короткої бесіди на добре знайому тему;[1 МОВ 1.6], [1 МОВ 1.7] *уважно слухає* співрозмовника й *адекватно відповідає* на його запитання; [1 МОВ 1.1.] *користується* формулами мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням ; [1 МОВ 1.8]	Сприймання усної інформації. Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого. Оцінювання усної інформації. Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.

Продовження додатка 2

1	2
дотримується правил спілкування з людьми різного віку; [1 МОВ 1.8] *використовує* відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо); [1 МОВ 1.7] *регулює* дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; [1 МОВ 1.8], [1 МОВ 4.2] *повторює* услід за вчителем зразок зв'язного висловлення (обсягом 2-3 речення) зі збереженням його змісту та інтонаційних особливостей;[1 МОВ 1.2]	
переказує знайому казку, короткий прослуханий текст з опорою на подані малюнки, словосполучення, запитання, план; [1 МОВ 1.2], [1 МОВ 1.3] *самостійно будує* коротке зв'язне висловлення за поданим початком, малюнком (ілюстрацією, серією малюнків), на основі прослуханого тексту або випадку з життя[1 МОВ 1.6], [1 МОВ 1.7]	Створення усних монологічних висловлень
Змістова лінія «Читаємо» (протягом року)	
читає вголос доступні тексти переважно цілими словами (окремі слова ускладненої структури – складами); [1 МОВ 2.1] *виявляє* у процесі читання *розуміння* значень більшості слів, *звертає увагу* на незнайомі слова, запитує у дорослих їх значення; [1 МОВ 2.1] *правильно інтонує* речення, у кінці яких стоять різні розділові знаки (після попередньої підготовки); [1 МОВ 2.1] *читає і називає* нескладні за змістом і формою фольклорні та літературні тексти (загадка, лічилка, казка, вірш, оповідання); [1 МОВ 2.1]	Формування і розвиток навички читання.
виділяє в структурі тексту заголовок; [1 МОВ 2.2] *пояснює* зв'язок заголовка та ілюстрацій зі змістом твору (у прозорих випадках); [1 МОВ 2.2]	Сприймання і практичне розрізнення художніх текстів.
виявляє розуміння фактичного змісту невеликих за обсягом і нескладних текстів: *пояснює*, яка подія відбулася, *називає* персонажів твору, *відповідає на запитання* за змістом прочитаного; [1 МОВ 2.2]	Аналіз та інтерпретація змісту тексту.
пояснює, якими словами в тексті автор описує характер героя, його зовнішність, передає красу природи і т. ін.(з допомогою вчителя); [1 МОВ 2.3]	Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.
переказує близько до змісту прочитаний твір чи окремі його епізоди з опорою на ілюстрації, запитання вчителя; [1 МОВ 2.2]	Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації.
висловлює власне ставлення до прочитаного: хороший / поганий вчинок, хто сподобався / не сподобався в творі, які епізоди найбільше запам'яталися, вразили; [1 МОВ 2.4]	Робота з дитячою книжкою.
читає по ролях діалоги з казок, оповідань, віршів (після попередньої підготовки); [1 МОВ 2.7] *має уявлення* про найважливіші джерела інформації: дитячі книжки, журнали, енциклопедії, телебачення, бібліотека, Інтернет; [1 МОВ 2.5] *розрізняє* вербальну і візуальну інформації в тексті; [1 МОВ 2.1] *знаходить* за завданням учителя потрібну візуальну інформацію в дитячій книжці, дитячому журналі, пояснює її зміст; [1 МОВ 2.1], [1 МОВ 2.6]	Орієнтовний зміст літературного матеріалу:
знаходить і називає елементи дитячої книжки (прізвище автора, заголовок, ілюстрації), спираючись на них, *висловлює* здогад, про що може розповідатися в книжці (творі); [1 МОВ 2.1] *розрізняє* дитячі книжки казок, оповідань, віршів у виданнях з чітко вираженим поліграфічним оформленням (ілюстраціями, заголовком, графічним представленням тексту); [1 МОВ 2.1]	Робота з дитячою книжкою. Орієнтовний зміст літературного матеріалу: *дитяча література в авторській, жанрово-*

дотримується правил збереження книжки та гігієни читання (під керівництвом дорослого); *пояснює* свої читацькі вподобання (яким темам надає перевагу); [1 МОВ 2.5] *відповідає* на запитання, про що (про кого) любить читати; [1 МОВ 2.5] *називає* своїх улюблених літературних героїв [1 МОВ 2.4]	*тематичній різноманітності:* – твори усної народної творчості (казки, лічилки, загадки, скоромовки, пісеньки та ін.), – доступні віку художні твори відомих письменників України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей: літературні казки, оповідання, вірші, комікси; – науково-художні дитячі тексти; – дитяча періодика; *теми дитячого читання:* про Батьківщину, сім'ю, живу й неживу природу, дітей, шкільне життя, дружбу, пригоди, винаходи, фантастика тощо
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» (протягом року)	
називає і розбірливо пише всі рукописні малі й великі літери українського алфавіту, дотримуючись графічних, технічних, гігієнічних вимог; [1 МОВ 3.1] *розрізняє* друковане і рукописне письмо; [1 МОВ 3.1] *списує* слова і речення з друкованого і рукописного тексту; [1 МОВ 3.1] *пише* під диктування слова, речення з 3-4 слів; [1 МОВ 3.1] *добирає й записує* назву малюнка, заголовок до тексту (з допомогою вчителя); [1 МОВ 3.1]	Формування і розвиток навички письма.
складає й записує речення за ілюстрацією, життєвою ситуацією (самостійно та з допомогою вчителя); [1 МОВ 3.1] *дотримується* культури оформлення письмових робіт; [1 МОВ 3.1]	Створення власних письмових висловлень.
перевіряє написане; [1 МОВ 3.3] *виявляє і виправляє* недоліки письма (графічні, орфографічні, пунктуаційні) самостійно чи з допомогою вчителя [1 МОВ 3.3], [1 МОВ 4.2]	Перевірка письмових робіт
Змістова лінія «Досліджуємо медіа» (протягом року)	
сприймає зміст і форму простих медіапродуктів (малюнки, світлини, комікси, дитячі журнали, мультфільми тощо), бере участь в їх обговоренні; [1 МОВ 1.1], [1 МОВ 2.1] *бере участь* в обговоренні змісту і форми медіапродуктів; [1 МОВ 1.4], [1 МОВ 2.2] *розповідає* про свої враження від прослуханих/ переглянутих медіапродуктів[1 МОВ 1.5], [1 МОВ 2.4]	Робота з медіапродукцією

Продовження додатка 2

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» (протягом року)	
має уявлення про мовні звуки; [1 МОВ 4.1]; *розрізняє* голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння;[1 МОВ 4.1] *правильно вимовляє* тверді й м'які, дзвінкі й глухі приголосні звуки;[1 МОВ 4.1] *відтворює* ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції); [1 МОВ 4.1] *пояснює* зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків;[1 МОВ 4.1], [1 МОВ 4.2]	Дослідження мовних звуків, правильна їх вимова.
має уявлення про букви, *розрізняє* звуки і букви; [1 МОВ 4.1] *позначає* мовні звуки буквами на письмі;[1 МОВ 4.1] *правильно записує* слова, вимова й написання яких збігаються; [1 МОВ 4.1] *правильно позначає* на письмі м'якість приголосних звуків;[1 МОВ 4.1] *відтворює* алфавітні назви букв; [1 МОВ 4.1]	Позначення звуків буквами.
має уявлення про склад, *вимовляє* слова по складах; [1 МОВ 4.1] *пояснює* співвідношення між звуками і буквами у складі, слові;[1 МОВ 4.1] *поділяє на склади* слова під час переносу їх частин в інший рядок;[1 МОВ 4.1]	Вправляння у поділі слів на склади.
має уявлення про наголос, *визначає* на слух склад, який вимовляється з більшою силою голосу; [1 МОВ 4.1] *розрізнює* наголошений і ненаголошені склади в слові; ;[1 МОВ 4.1] *правильно наголошує* загальновживані слова; [1 МОВ 4.1] *пояснює* залежність значення слова від зміни наголосу в ньому (в окремих випадках) ; [1 МОВ 4.1], [1 МОВ 4.2]	Дослідження ролі наголосу в словах.
має уявлення про номінативну функцію слова; [1 МОВ 4.1] *співвідносить* слово і зображення відповідного предмета, дії, ознаки, числа; [1 МОВ 4.1], [1 МОВ 4.2] *розрізняє* близькі й протилежні за значенням слова; [1 МОВ 4.1] *розпізнає* слова, які мають кілька значень; [1 МОВ 4.1] ;[1 МОВ 4.2] *доповнює* тематичні групи слів; [1 МОВ 4.1] ;[1 МОВ 4.2] *встановлює відповідність* між родовою і видовими назвами; [1 МОВ 4.1]	Спостереження за лексичним значенням слів.
упізнає і *розрізняє* слова – назви предметів, ознак, дій, чисел, службові слова (з допомогою вчителя); [1 МОВ 4.1] *ставить* до слів питання *хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?* (з допомогою вчителя)*;* [1 МОВ 4.1]	Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами.
має уявлення про речення; [1 МОВ 4.1] *розпізнає* речення за графічними орієнтирами (велика буква на початку, розділовий знак у кінці); [1 МОВ 4.1] *визначає* кількість слів у реченні, яке складається з 1-4 слів;[1 МОВ 4.1] *інтонаційно правильно вимовляє* (читає) розповідні, питальні й окличні речення і відповідно *оформлює* їх на письмі (використовує відповідні розділові знаки); [1 МОВ 4.1] *дотримується* правила вживання великої літери на початку речення; *доповнює* речення 1-2 словами за змістом;[1 МОВ 4.1] *складає* речення за малюнком, з поданих слів, на задану тему; *має уявлення* про текст (практично відрізняє його від речення); [1 МОВ 4.1]	Дослідження і конструювання речень.
добирає заголовок до тексту (з допомогою вчителя); [1 МОВ 4.1] *визначає* кількість речень у тексті (з 2-4 речень), *виявляє* їх межі за графічними орієнтирами[1 МОВ 4.1]	Дослідження тексту.

Продовження додатка 2

Українська мова
2 клас
122,5 години (3,5 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
з увагою *сприймає* усні репліки співрозмовника, *перепитує*, *доречно реагує* на них; [2 МОВ 1.1] *виконує* сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань; [2 МОВ 1.1] *сприймає* монологічне висловлення й *використовує* усну інформацію з конкретною метою; [2 МОВ 1.1]	Сприймання усної інформації.
відповідає на запитання за змістом прослуханого *і ставить* запитання до усного повідомлення; [2 МОВ 1.4] *відтворює* основний зміст усного повідомлення; [2 МОВ 1.2] *вибирає* інформацію з почутого і *пояснює*, чому вона зацікавила, *обговорює* її з іншими особами; [2 МОВ 1.3], [2 МОВ 1.4] *висловлює* своє ставлення до почутого: до подій, персонажів тексту; [2 МОВ 1.5], [2 МОВ 1.6]	Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.
розповідає про власні почуття, які викликав прослуханий текст; [2 МОВ 1.8], *пояснює*, чому щось подобається, а щось ні; [2 МОВ 1.4], [2 МОВ 1.3], [2 МОВ 1.4]	Оцінювання усної інформації.
бере участь у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів; *використовує* доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи; [2 МОВ 1.7] *вступає* в діалог, *підтримує й ініціює* діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення; [2 МОВ 1.6] *користується* формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами); [2 МОВ 1.8] *дотримується* правил спілкування; [2 МОВ 1.8] *використовує* відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо) [2 МОВ 1.7] регулює дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; [2 МОВ 1.7]	Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування
усно переказує текст з опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення); [2 МОВ 1.2] *створює* власне висловлення за ілюстраціями; [2 МОВ 1.6] *розповідає* про свої спостереження, враження, події з власного життя; [2 МОВ 1.6], [2 МОВ 1.7], [2 МОВ 1.8] *впевнено висловлює* свої думки [2 МОВ 1.6]	Створення усних монологічних висловлень
Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
пише розбірливо, охайно з однаковим нахилом букв; [2 МОВ 3.1] *дотримується* свідомо гігієнічних правил письма; [2 МОВ 3.1] *дотримується* культури оформлення письмових робіт: *розташовує* самостійно заголовок у рядку, *дотримується* поля, правого і лівого краю сторінки, абзаців, *робить* акуратні виправлення; [2 МОВ 3.1] *розташовує* слова й віршові строфи в колонку; [2 МОВ 3.1]	Формування і розвиток навички письма.
записує слова в таблицю; [2 МОВ 3.1] *обмінюється* елементарними письмовими повідомленнями (записка, лист, вітальна листівка та ін.); [2 МОВ 3.2] *обирає* для написання повідомлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо); [2 МОВ 3.2]	Створення власних письмових висловлень.

Продовження додатка 2

відновлює деформований текст з 3-4 речень; [2 МОВ 3.1] *створює і записує* коротке зв'язне висловлення на добре відому та цікаву тему; [2 МОВ 3.1] *перевіряє* (з допомогою вчителя), чи грамотно написаний власний текст; [2 МОВ 3.3] *виправляє* орфографічні й пунктуаційні помилки на вивчені правила (самостійно і з допомогою вчителя); [2 МОВ 3.3] *удосконалює* текст із часто повторюваними словами шляхом заміни їх синонімами та займенниками (без уживання термінів) [2 МОВ 3.3]	Перевірка й редагування текстів
Змістова лінія «Досліджуємо медіа»	
сприймає й обговорює прості медіапродукти; [2 МОВ 1.1], [2 МОВ 2.1], [2 МОВ 1.4], [2 МОВ 2.2] *обговорює* зміст і форму простих медіапродуктів, *розповідає*, про що в них ідеться; [2 МОВ 2.2] *визначає,* кому і для чого призначений медіапродукт; [2 МОВ 1.4] *пояснює* зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах; [2 МОВ 1.4] [2 МОВ 2.2] *висловлює* свої думки і почуття з приводу прослуханих / переглянутих медіапродуктів (коміксів, дитячих журналів, реклами); [2 МОВ 1.5], [2 МОВ 1.8], [2 МОВ 2.3], [2 МОВ 2.4] *створює* прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фотоколаж тощо) з допомогою інших осіб [2 МОВ 1.7], [2 МОВ 3.2],	Робота з медіапродукцією
Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища»	
аналізує звуко-буквений склад слова; [2 МОВ 4.1] *експериментує* зі словами: змінює, додає, вилучає один звук (букву), склад у словах так, щоб вийшло інше слово; [2 МОВ 4.2] *правильно вимовляє* слова з дзвінкими приголосними звуками в кінці слова і складу перед глухим; [2 МОВ 4.1] *правильно вимовляє* й *записує* слова з апострофом; [2 МОВ 4.1] *правильно наголошує* загальновживані слова; [2 МОВ 4.1] *експериментує* з наголосом: *порівнює і пояснює* значення слів, які відрізняються лише наголосом; [2 МОВ 4.2]	Дослідження звуко-буквеного складу слів, правильна їх вимова і написання.
ділить слова на склади; [2 МОВ 4.1] *переносить* слова з рядка в рядок складами; [2 МОВ 4.1] *не відриває* при переносі від слова склад, позначений однією буквою; [2 МОВ 4.1] *правильно переносить* слова зі збігом приголосних, з літера-и *ь, й,* буквосполученнями *дж, дз, йо, ьо*, апострофом; [2 МОВ 4.1]	Користування правилами переносу слів.
правильно читає (напам'ять або із запису) український алфавіт;[2 МОВ 4.1] *розташовує* 5-6 слів за алфавітом з орієнтацією на першу літеру; [2 МОВ 4.1] *користується* алфавітом у роботі з навчальними словниками; [2 МОВ 4.1]	Користування алфавітом.
розпізнає слова, близькі і протилежні за значенням;[2 МОВ 4.1] *розрізняє* пряме й переносне значення слів; [2 МОВ 4.1] *пояснює* різні значення багатозначних слів (з допомогою вчителя); [2 МОВ 4.1] *розподіляє* ряд слів на 2 групи за смисловою ознакою; *доповнює* кожну групу 2-3 словами; [2 МОВ 4.1]	Дослідження лексичного значення слова.
доречно вживає слова різних лексичних груп у власному мовленні; [2 МОВ 4.1]	Використання лексичного багатства української мови у власному мовленні.

Продовження додатка 2

розрізняє слова, які відповідають на питання *хто?* і *що?;* [2 МОВ 4.1] *правильно вживає* велику / малу літери у власних / загальних назвах; [2 МОВ 4.1] *змінює* іменники за числами (один – багато); [2 МОВ 4.1] *впізнає* слова, які відповідають на питання *який? яка? яке? які?* окремо та в реченнях, у тексті; [2 МОВ 4.1] *утворює* словосполучення іменників з прикметниками; [2 МОВ 4.1] *добирає* до відомого предмета відповідні ознаки;[2 МОВ 4.2] *впізнає* слова-назви дій, *ставить* до них питання; [2 МОВ 4.1] *добирає* влучно дієслова для висловлення власних думок; [2 МОВ 4.2] *розрізняє* слова, які називають числа, ставить до них питання *скільки?*; [2 МОВ 4.1] *утворює* словосполучення числівників з іменниками; [2 МОВ 4.1] *розрізняє* слова, що називають предмети, ознаки, дії, числа, *ставить* до них питання;[2 МОВ 4.1] *добирає* самостійно 4-6 слів, які відповідають на питання *хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки?*; *розподіляє* слова на групи за значенням та питаннями (за частинами мови); [2 МОВ 4.1] *упізнає* в реченні службові слова; *пише* їх окремо від інших слів;[2 МОВ 4.1] *пов'язує* між собою слова за допомогою службових слів;[2 МОВ 4.1]	Дослідження ролі іменників у мовленні і використання їх у власних висловленнях. Дослідження виражальних можливостей прикметників, використання їх з метою увиразнення мовлення. Спостереження за роллю дієслів у мовленні і застосування їх у власних висловленнях. Дослідження числівників і використання їх у мовленні. Спостереження за словами, які служать для назви предметів, ознак, дій, чисел. Дослідження значення в мовленні службових слів і використання їх для зв'язку слів у реченні.
розпізнає речення за його основними ознаками; [2 МОВ 4.1] *пояснює* роль різних видів речень для досягнення мети спілкування; [2 МОВ 4.2] *правильно відтворює* інтонацію розповідних, питальних і спонукальних, окличних та неокличних речень;[2 МОВ 4.2] *використовує* відповідні розділові знаки в кінці речень під час письма; *поширює* речення словами за поданими питаннями; [2 МОВ 4.2] *складає і записує* речення за малюнком, на задану тему; [2 МОВ 4.2]	Дослідження і конструювання речень
розпізнає текст за основними ознаками; [2 МОВ 4.1] *розрізняє* текст-розповідь і текст-опис та *пояснює* їх призначення; [2 МОВ 4.1] *добирає* заголовок до тексту;[2 МОВ 4.2] *визначає* в тексті зачин, основну частину, кінцівку; [2 МОВ 4.1] *знаходить* у художніх текстах виражальні засоби мови, *пояснює* їх роль; [2 МОВ 4.1], [2 МОВ 4.2] *складає і записує* невеликий текст (3-4 речення) за ілюстрацією, серією малюнків, про події з власного життя; [2 МОВ 4.2]	Дослідження і складання текстів.
використовує займенники, прислівники, контекстні синоніми (без уживання термінів) для зв'язку речень у тексті та уникнення повторів;[2 МОВ 4.2] *перевіряє і вдосконалює* власні тексти, усуваючи лексичні повтори[2 МОВ 3.3] *визначає* в тексті зачин, основну частину, кінцівку; [2 МОВ 4.1] *знаходить* у художніх текстах виражальні засоби мови, *пояснює* їх роль;;[2 МОВ 4.1], [2 МОВ 4.2],	Удосконалення текстів

Читання
2 клас
122,5 години (3,5 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
з увагою *сприймає* усні репліки співрозмовника, *перепитує, доречно реагує* на них; [2 МОВ 1.1] *виконує* сприйняті на слух інструкції щодо виконання поставлених учителем навчальних завдань; [2 МОВ 1.1] *сприймає* монологічне висловлення й *використовує* усну інформацію з конкретною метою; [2 МОВ 1.1]	Сприймання усної інформації.
відповідає на запитання за змістом прослуханого *і ставить* запитання до усного повідомлення; [2 МОВ 1.4] *відтворює* основний зміст усного повідомлення; [2 МОВ 1.2] *вибирає* інформацію з почутого і *пояснює*, чому вона зацікавила, *обговорює* її з іншими особами; [2 МОВ 1.3], [2 МОВ 1.4] *висловлює* своє ставлення до почутого: до подій, персонажів тексту; [2 МОВ 1.5], [2 МОВ 1.6]	Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.
розповідає про власні почуття, які викликав прослуханий текст; [2 МОВ 1.8], *пояснює*, чому щось подобається, а щось ні; [2 МОВ 1.4], [2 МОВ 1.3], [2 МОВ 1.4]	Оцінювання усної інформації.
бере участь у розігруванні діалогів за змістом малих фольклорних форм, казок, віршів; *використовує* доречно силу голосу, темп мовлення, міміку, жести, рухи; [2 МОВ 1.7] *вступає* в діалог, *підтримує й ініціює* діалог на добре відому тему та на теми, які викликають зацікавлення; [2 МОВ 1.6] *користується* формулами мовленнєвого етикету (ввічливими словами); [2 МОВ 1.8] *дотримується* правил спілкування; [2 МОВ 1.8] *використовує* відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо) [2 МОВ 1.7] регулює дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; [2 МОВ 1.7]	Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування
усно переказує текст з опорою на допоміжні матеріали (ілюстрація, план, опорні слова, словосполучення); [2 МОВ 1.2] *створює* власне висловлення за ілюстраціями; [2 МОВ 1.6] *розповідає* про свої спостереження, враження, події з власного життя; [2 МОВ 1.6], [2 МОВ 1.7], [2 МОВ 1.8] *впевнено висловлює* свої думки [2 МОВ 1.6]	Створення усних монологічних висловлень
Змістова лінія «Читаємо»	
читає вголос правильно, свідомо, плавно, цілими словами нескладні за змістом і формою тексти; [2 МОВ 2.1] *виявляє початкові уміння* читати мовчки; [2 МОВ 2.1] *пояснює* значення більшості слів, ужитих у прямому та переносному значеннях; [2 МОВ 2.1] *знаходить у тексті* незнайомі слова, з'ясовує їх значення, користуючись виносками, тлумачним словником, а також через контекст (з допомогою вчителя); [2 МОВ 2.1]	Формування і розвиток навички читання.

Продовження додатка 2

правильно інтонує прості речення будь-якого виду; [2 МОВ 2.1] *користується* найпростішими прийомами регулювання темпу читання, сили голосу, дихання залежно від змісту тексту (самостійно та за завданням учителя); [2 МОВ 2.1]	
самостійно читає, практично розрізняє з опорою на найпростіші жанрові особливості тексти малих фольклорних форм, що опрацьовувалися під час навчання, а також літературних жанрів (казка, вірш, оповідання, уривки з повістей-казок), *правильно їх називає, визначає* емоційний настрій; [2 МОВ 2.1]	Сприймання і практичне розрізнення текстів різних видів.
самостійно читає та розрізняє нехудожні тексти за відсутністю у їх змісті діалогів, яскравих образних висловів, наявністю наукових понять, фактів, історичних дат, передачі інформації; [2 МОВ 2.1]	
виділяє в структурі художнього і нехудожнього текстів заголовок, ілюстрації, схеми, таблиці, *використовує їх* для прогнозування орієнтовного змісту тексту та кращого його розуміння; [2 МОВ 2.1] [2 МОВ 2.2]	Аналіз та інтерпретація змісту текстів.
виявляє розуміння фактичного змісту тексту та основних думок художніх і нехудожніх текстів (з допомого вчителя); [2 МОВ 2.2] *пояснює*, які, де, коли відбулися події; *визначає, правильно називає* персонажів художнього твору, *виділяє* серед них головного; [2 МОВ 2.2] *перераховує* цікаві факти, важливі ідеї в інформаційному тексті; [2 МОВ 2.2] *встановлює зв'язки* між подіями, дійовими особами; [2 МОВ 2.2] *ставить запитання* за фактичним змістом прочитаного з метою уточнення свого розуміння; [2 МОВ 2.2] *розпізнає, називає* в тексті яскраві, образні слова, вислови, пояснює їх роль у творі (з допомогою вчителя); [2 МОВ 2.2] *передає зміст* (детально або вибірково) твору чи окремих епізодів з дотриманням логіки викладу, а також з урахуванням структурних елементів тексту: зачину, основної частини, кінцівки; [2 МОВ 2.2] *пояснює вчинки* персонажів у творі, висловлює щодо них найпростіші оцінні судження; *обґрунтовує* свої висновки (з допомогою вчителя); [2 МОВ 2.2]	
розповідає про свої загальні враження, почуття від прочитаного, (що саме сподобалося / не сподобалося, що було цікаво / нецікаво, що нового дізнався / дізналась), *підтверджує* свої думки фактами з тексту; [2 МОВ 2.3] *пов'язує* зміст прочитаного зі своїми знаннями, попереднім читацьким, а також власним життєвим емоційно-чуттєвим досвідом; [2 МОВ 2.3] *передає* власне ставлення до подій, вчинків персонажів через ілюстрування, декламацію, рольові ігри, інсценізацію твору чи окремих його епізодів (з використанням вербальних і невербальних засобів художньої виразності); *імпровізує* з репліками, відтворюючи діалоги з казок, віршів, оповідань; [2 МОВ 2.3] [2 МОВ 2.7] *бере участь* у колективному обговоренні прочитаного: *зацікавлено й уважно слухає* співрозмовників, *толерантно ставиться* до їхніх думок, *пояснює своє розуміння* дискусійних питань; [2 МОВ 2.4]	Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.
знає і називає найважливіші інформаційні ресурси: бібліотека, Інтернет, телебачення, дитячі газети, журнали, книжки, довідкові видання; *знаходить* у нехудожніх і навчальних текстах відповіді на запитання, поставлені вчителем; [2 МОВ 2.4]	Робота з різними джерелами і видами інформації.

Продовження додатка 2

здійснює пошук потрібної інформації у дитячих довідкових виданнях; [2 МОВ 2.2] *виявляє* в тексті і *пояснює* зміст графічної інформації (таблиця, схема, емотикони тощо); [2 МОВ 2.2] [2 МОВ 2.6] *аналізує* одержану інформацію, звертається до дорослих (коли є сумнів) за підтвердженням її правдивості, достовірності; [2 МОВ 2.2] *застосовує* одержану інформацію в навчальній діяльності та практичному досвіді; [2 МОВ 2.2] *перетворює* вербальну інформацію із суцільного тексту у візуальну (малюнок, кадри до мультфільму, таблиця, схема тощо); [2 МОВ 2.6]	Робота з різними джерелами і видами інформації.
розпочинає ознайомлення з новою дитячою книжкою з розглядання її структурних елементів: обкладинки, титульного аркуша, ілюстрацій, змісту (переліку)творів, *правильно їх називає*; [2 МОВ 2.1] *передбачає* орієнтовний зміст твору, дитячої книжки за вказаними елементами; [2 МОВ 2.1] *розрізняє* дитячі книжки за типом видання: книжка-твір, книжка-збірка, енциклопедія, дитячий журнал, словник; [2 МОВ 2.1] *добирає* для читання дитячі книжки на відповідну тему: казки про тварин, пригоди, фантастика та ін.; [2 МОВ 2.5] *визначає* мету свого читання (для проведення цікавого дозвілля, знаходження потрібної інформації та ін.), *обирає, читає* відповідні книжки, *пояснює* свій вибір; [2 МОВ 2.5] *перечитує* книжки, окремі їх епізоди для кращого розуміння змісту та вдосконалення навички читання; [2 МОВ 2.1] *має уявлення* про жанри й теми дитячого читання; [2 МОВ 2.1] *називає* твори, дитячі книжки, що сподобалися, *розповідає*, які епізоди справили найбільше враження; [2 МОВ 2.3] *називає* кілька прізвищ авторів прочитаних творів; [2 МОВ 2.4] *називає* державні символи України й окремі національні символи, традиції українського народу	Робота з дитячою книжкою. Орієнтовний зміст літературного матеріалу: *дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності:* – твори усної народної творчості, дитячий фольклор; – твори відомих письменників-класиків України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей; – художня вітчизняна і зарубіжна література сучасних письменників: казки, легенди, оповідання, вірші, повісті-казки, комікси; – науково-пізнавальна література для дітей: книжки, енциклопедії, довідники; – дитяча періодика; *теми дитячого читання:* про Батьківщину, сім'ю, на героїко-патріотичну тематику, про живу й неживу природу, дітей, дружбу, шкільне життя, пригоди, фантастика, дитячі детективи, винаходи, відкриття, сучасні технології та ін.

Продовження додатка 2

Змістова лінія «Досліджуємо медіа»	
сприймає й обговорює прості медіапродукти; [2 МОВ 1.1], [2 МОВ 2.1], [2 МОВ 1.4], [2 МОВ 2.2] *обговорює* зміст і форму простих медіапродуктів, *розповідає*, про що в них ідеться; [2 МОВ 2.2] *визначає,* кому і для чого призначений медіапродукт; [2 МОВ 1.4] *пояснює* зміст вербальної і невербальної інформації в медіапродуктах; [2 МОВ 1.4] [2 МОВ 2.2] *висловлює* свої думки і почуття з приводу прослуханих / переглянутих медіапродуктів (коміксів, дитячих журналів, реклами); [2 МОВ 1.5], [2 МОВ 1.8], [2 МОВ 2.3], [2 МОВ 2.4] *створює* прості медіапродукти (листівка, sms-повідомлення, фотоколаж тощо) з допомогою інших осіб [2 МОВ 1.7], [2 МОВ 3.2],	Робота з медіапродукцією

ІНШОМОВНА ГАЛУЗЬ. ІНОЗЕМНА МОВА (англійська мова)

Пояснювальна записка

Мета початкової загальної середньої освіти

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психо-фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку.

У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Функції іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Продовження додатка 2

Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

	Ключові компетентності	**Компоненти**
1	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	Уміння: • використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленєвої діяльності; • засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції. Ставлення: • гордість за Україну, її мову та культуру; • розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; • готовність до міжкультурного діалогу.
2	Спілкування іноземними мовами	Реалізується через предметні компетентності.
3	Математична компетентність	Уміння: • розв’язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект. Ставлення: • готовність до пошуку різноманітних способів розв’язання комунікативних і навчальних проблем.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: • описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. Ставлення: • інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: • вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; • створювати інформаційні об’єкти іноземними мовами; • спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; • застосовувати ІКТ відповідно до поставлених завдань. Ставлення: • готовність дотримуватись мережевого етикету.
6	Уміння вчитися упродовж життя	Уміння: • самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; • організовувати свій час і навчальний простір; • оцінювати власні навчальні досягнення.

Продовження додатка 2

		Ставлення: • впевненість у спілкуванні іноземною мовою; • подолання власних мовних бар'єрів; • наполегливість; • внутрішня мотивація та впевненість в успіху.
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: • ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію • іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої ситуації. Ставлення: • дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих ситуацій; • комунікабельність та ініціативність; • креативність.
8	Соціальна та громадянська компетентності	Уміння: • формулювати власну позицію; • співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою. Ставлення: • толерантність у спілкуванні з іншими.
9	Обізнаність та самовираження у сфері культури	Уміння: • висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження. Ставлення: • усвідомлення цінності культури для людини і суспільства; • повага до багатства і розмаїття культур.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: • пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. Ставлення: • сприймання природи як цілісної системи; • готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища; • відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх навчальних предметів і є метапредметними. Виокремлення в навчальній програмі таких інтегрованих змістових ліній, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях. Інтегровані змістові лінії реалізуються під

час вивчення іноземної мови у школі. Діяльність та уміння із змістових ліній добираються відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів.

Інтегровані змістові лінії
та орієнтовні способи їх реалізації у початковій школі

Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» спрямована на формування основ соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства.

Засобами іноземної мови учнів орієнтують на:

- сприймання природи як цілісної системи;
- взаємозв'язок людини й навколишнього середовища;
- готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища.

Реалізація змістової лінії **«Громадянська відповідальність»** сприяє формуванню основ відповідального ставлення до громади і суспільства.

Засобами іноземної мови учнів орієнтують на уміння:

- усвідомлення дитиною власних прав і обов'язків;
- формування толерантного ставлення до інших;
- уміння співпрацювати та приймати спільні рішення.

Реалізація змістової лінії **«Здоров'я і безпека»** сприяє формуванню безпечного життєвого середовища та основ здорового способу життя.

Засобами іноземної мови учнів орієнтують на:

- розуміння правил безпечної поведінки;
- усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров'я людини;
- дотримання здорового способу життя.

Змістова лінія **«Підприємливість та фінансова грамотність»** спрямована на розуміння практичних аспектів фінансових питань.

Засобами іноземної мови учнів орієнтують на:

- усвідомлення власних фінансових потреб;
- продукування ідей та їх реалізацію;
- уміння визначати пріоритети та планувати дії.

Продовження додатка 2

Тема	Змістова лінія			
	Екологічна безпека та сталий розвиток	Громадянська відповідальність	Здоров'я і безпека	Підприємливість та фінансова грамотність
Я, моя родина і друзі		Розуміє важливість допомоги батькам та розповідає про свої обов'язки. Оцінює власні вчинки та вчинки інших людей. Вибудовує товариські стосунки з оточуючими людьми.	Відповідальне ставлення до власного здоров'я	Виявляє ініціативу та відповідальність у плануванні робочого дня.
Відпочинок і дозвілля	Розуміє необхідність приведення в порядок місця відпочинку.	Враховує думку товаришів при виборі того чи іншого виду відпочинку.	Розуміє базові правила безпечної поведінки.	
Природа та навколишнє середовище	Цінує та бережливо ставиться до природи.	Висловлюється про важливість допомоги тваринам та збереження природи.		
Людина	Розуміє наслідки нераціональних дій людини на навколишнє середовище.	Виявляє толерантне ставлення до людей.	Розпізнає позитивні та негативні чинники, що впливають на здоров'я людини. Розуміє важливість дотримання правил гігієни, рухового режиму та фізичного навантаження.	

Продовження додатка 2

Помешкання			Розуміє необхідність дотримання чистоти та порядку у власному помешканні.	
Харчування			Розрізняє здорову та шкідливу їжу.	Складає просте меню з корисних продуктів. Раціонально розподіляє кошти під час покупки.
Подорож	Виявляє ціннісне ставлення до природи під час подорожі.		Обирає безпечний шлях пересування.	Обирає оптимальний вид транспорту.
Свята й традиції				Розуміє необхідність планування покупок на святкування у межах бюджету.
Школа та шкільне життя		Використовує модель поведінки, яка не суперечить правилам шкільного життя.		

Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (Комунікативна компетентність)

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	**Комунікативні уміння**	**Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання**
		1 – 2 класи
		Pre A1

Продовження додатка 2

Рецептивні	**Сприймання на слух**	Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами задля покращення розуміння.
		Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
	Зорове сприймання	Розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика.
Інтеракційні	**Усна взаємодія**	Ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації.
	Писемна взаємодія	Пише короткі фрази для надання базової інформації (ім'я, адреса, родина), в анкет або записці, використовуючи словник.
	Онлайн взаємодія	Встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання.
		Розміщує прості онлайн вітання, вживаючи основні формульні вирази.
		Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та/або скористатись онлайн перекладачем.
Продуктивні	**Усне продукування**	Продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (напр., ім'я, адреса, родина, національність)
	Писемне продукування	Надає базову інформацію в письмовій формі (наприклад, ім'я, адреса, національність), з можливим використанням словника.

Очікувана соціолінгвістична відповідність на кінець 2-го классу

Pre A1
Дескриптори відсутні

Продовження додатка 2

Лінгвістична компетенція на кінець 2-го класу

Лінгвістичний діапазон	**Pre A1**
Загальний	Вживає окремі слова та базові вирази задля надання простої інформації про себе.
Лексичний	Дескриптори відсутні
Граматичний	Дотримується дуже простих принципів порядку слів у коротких реченнях.
Фонологічний	

Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а відтак проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	**Комунікативні уміння**		**Рівень та дескриптори володіння іноземною мовою на кінець 2-го класу**
			Pre A1
Рецептивні	**Сприймання на слух**	В цілому	Розуміє короткі, прості запитання та твердження, які вимовляються повільно та чітко, за потреби повторюються, та супроводжуються візуальними опорами або жестами для покращення розуміння.
			Розпізнає знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне і чітке
			Розпізнає числа, ціни, дати та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Дескриптори відсутні
		Слухання наживо	Дескриптори відсутні
		Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє короткі прості інструкції до дій як, наприклад, «Зупинись», «Закрий двері» тощо, які промовляються повільно, адресуються персонально, супроводжуються малюнками або жестами та за потреби повторюються
		Слухання радіо та аудіозаписів	Розпізнає вже знайомі слова, імена та числа у простих, коротких записаних текстах, що промовляються дуже чітко та повільно

Продовження додатка 2

		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Дескриптори відсутні
ецептивні	**Зорове сприймання**	В цілому	Розпізнає знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або у книжці з малюнками, де використовується знайома лексика
		Читання кореспонденції	Розуміє з листа, листівки або електронного повідомлення інформацію про подію, на яку його/її запросили, а також інформацію про день, час та місце події.
			Розпізнає інформацію про час та місце у дуже простих записках та текстових повідомленнях від друзів (наприклад, «Повернусь о четвертій»), якщо в них немає абревіатур.
		Читання для орієнтування	Розуміє прості знаки, що зустрічаються щоденно ()наприклад «Парковка», «Зупинка», «Їдальня» тощо)
			Знаходить інформацію про місце знаходження, час та ціни на афішах, флаєрах, об’явах.
		Читання для отримання інформації та аргументування	Розуміє найпростіші інформаційні матеріали, що містять знайомі слова у супроводі малюнків, наприклад, у меню ресторанів швидкого харчування, де є фотографії страв, або ілюстровані оповідання, де є знайома лексика.
		Читання інструкцій	Розуміє дуже короткі прості інструкції, що вживаються у знайомому щоденному контексті (наприклад, «Не паркуватися», «Заборонено» тощо), особливо якщо вони супроводжуються ілюстраціями.
		Читання для задоволення	Дескриптори відсутні
Інтеракційні	**Усна взаємодія**	В цілому	Ставить та відповідає на запитання про себе та щоденні справи, вживаючи короткі, формульні вирази та покладаючись на жести для підкріплення інформації

Продовження додатка 2

Інтеракційні	**Усна взаємодія**	Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє прості запитання, що стосуються його/її безпосередньо, наприклад, про ім’я, вік та адресу, або схожі речі, якщо людина питає чітко і повільно
			Розуміє просту особисту інформацію (наприклад, ім’я, вік, місце проживання, країна походження), коли люди представляють себе, за умови, якщо вони говорять чітко та повільно і звертаються безпосередньо, а також розуміє запитання на цю тему, спрямовані безпосередньо та особисто, хоча, можливо, питання необхідно буде повторити.
			Розуміє певну кількість знайомих слів і вітань та вирізняє ключову інформацію, наприклад, числа, ціни, дати та дні тижня, за умови, що мовлення дуже повільне, та за необхідності повторюється .
			Розуміє та використовує деякі базові формульні вислови на кшалт «Так», «Ні», «Вибачте», «Прошу», «Дякую»
			Розпізнає прості вітання
			Вітається, називає своє ім’я, прощається.
		Цілеспрямована співпраця	Дескриптори відсутні
		Отримання товарів та послуг	Здійснює прості покупки та/або замовляє їжу або напій, користуючись жестами для підкріплення своїх слів
		Обмін інформацією	Називає своє ім’я та запитує інших про ім’я
			Вживає та розуміє прості числа у щоденному спілкуванні
			Запитує про день, час дня та дату, та може їх назвати
			Запитує про дату народження та може назвати свою
			Запитує про номер телефона та може назвати свій
			Запитує про вік людини та може назвати свій
			Ставить дуже прості запитання для отримання інформації (наприклад, «Що це?») і розуміє відповіді з 1-2 слів

Продовження додатка 2

Інтеракційні	**Писемн явзаємоді**	В цілому	Пише короткі фрази для надання базової інформації (ім’я, адреса, родина), в анкетах або записці, використовуючи словник
		Листування	Пише, користуючись словником, короткі фрази та речення, надаючи базову персональну інформацію
		Записки, повідомлення, бланки	Заповнює дуже прості реєстраційні форми з персональною інформацією: ім’я, адреса, національність
	Онлайн взаємодія	В цілому	Встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання
		Онлайн спілкування та дискусія	Розміщує прості онлайн вітання, вживаючи елементарні формульні вирази
			Розміщує онлайн прості короткі твердження про себе, якщо їх можна вибрати з меню та/або скористатись онлайн перекладачем.
		Цілеспрямована онлайн співпраця	Робить вибір зі спадного меню під час простого замовлення онлайн (наприклад, продукт, розмір, колір) або заповнення анкети (наприклад, особисті дані) за умови наявності візуальної опори.
Продуктивні	**Усне продукування**	В цілому	Продукує короткі фрази про себе, надаючи базову персональну інформацію (наприклад, ім’я, адреса, родина)
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує себе (наприклад, ім’я, адреса, родина), вживаючи прості слова та формульні вирази, за можливості попередньої підготовки
			Виражає свої почуття, вживаючи прості слова (наприклад, «щасливий», «стомлений» тощо), супроводжуючи їх невербально.
		Тривалий монолог: надання інформації	Дескриптори відсутні
		Тривалий моно-лог: обґрунтуван-ня власної думки	Дескриптори відсутні
		Виступ перед аудиторією	Дескриптори відсутні

Продовження додатка 2

	Писемне продукування	В цілому	Надає базову інформацію в письмовій формі (наприклад, ім’я, адреса, національність), з можливим використанням словника.
		Творче письмо	Дескриптори відсутні
		Доповіді	Дескриптори відсутні

Орієнтовні параметри навчально-пізнавальних досягнень учнів

Уміння	**Клас**	
	1	**2**
Сприймання на слух (Аудіювання)	Обсяг прослуханого у запису матеріалу (у межах)	
	1 хв	1-1,5 хв
Зорове сприймання (Читання)	Обсяг одного тексту в словах (у межах)	
	20-50	50-80
Усна взаємодія (Діалог)	Висловлення кожного співрозмовника у репліках, правильно оформлених у мовному відношенні (у межах)	
	1-3	3
Усне продукування (Монолог)	Обсяг висловлення у реченнях (у межах)	
	1-3	3-4
Писемне продукування (Письмо)	Обсяг письмового повідомлення у словах (у межах)	
	5-10	10-25

Англійська мова

Навчальна програма є рамковою, а відтак не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад, Я, моя родина і друзі + Свята й традиції, Я, моя родина і друзі + Помешкання.

Мовний інвентар є орієнтовним і добирається відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі лексичні або граматичні теми.

Розпочинаючи вивчення іноземної мови, учні початкової школи ще не достатньо володіють лінгвістичними поняттями рідної мови. Тому граматичні структури засвоюються імпліцитно шляхом сприймання мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях. Більшість граматичного матеріалу вивчається на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища у мовленнєвих зразках, і їм не потрібно пояснювати морфологічні та синтаксичні зв'язки між частинами мови або структурними одиницями, що входять до зразка.

Продовження додатка 2

1-ий клас

70 годин – 2 години на тиждень

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа від 1 до 10 вік молодших членів сім'ї	• привітатися • попрощатися • вибачитися • подякувати • представити себе/когось • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Дозвілля	кольори іграшки, дії дні тижня,	
Природа	домашні улюбленці	
Свята (в Україні та у країні виучуваної мови)	назви свят вітання	
Харчування	просте меню	
Школа	шкільне приладдя шкільні меблі	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Clause	'have' in the present tense 'be' in the present tense
Determiner	'this is' for an introduction 'a/an' with single countable nouns possessive adjectives 'my, your, his, her, its, our, their' 'how' questions for time, measurement, size and quantity
Modality	'can' for ability
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective (size, colour, emotional state)
Pronoun	personal pronouns 'I, you, he, she, it, we, they' wh-questions
Verb	Imperatives

2-ий клас

105 годин – 3 години на тиждень

Загальні характеристики ситуативного спілкування

Тематика ситуативного спілкування	**Мовний інвентар – лексичний діапазон**	**Мовленнєві функції**
Я, моя родина і друзі	члени родини числа до 20 вік молодших членів	• привітатися • попрощатися • вибачитися

	родини і друзів щоденні справи	• подякувати • представити себе/когось; • називати/описувати когось/щось • ставити запитання і відповідати на них • розуміти та виконувати прості вказівки/інструкції/команди • розуміти прості інформаційні знаки • вітати зі святом • виражати настрій
Відпочинок і дозвілля	прогулянка хобі	
Природа	пори року дикі та свійські тварини	
Людина	частини тіла предмети одягу	
Свята та традиції	день народження час (години) святкове меню	
Харчування	фрукти овочі напої ціна	
Школа	моя класна кімната	

Мовний інвентар – граматика

Категорія	**Структура**
Clause	agreement between nouns and verb 'be'
Conjunction	'and' to link nouns and noun phrases basic 'but' to link clauses and sentences
Determiner	'this'/'these' and 'that'/'those' as determiners (general) 'how' questions for time, measurement, size and quantity ‘the’ for specific examples and back reference
Noun	regular nouns – singular and plural
Phrase	'be' + adjective 'it' + 'be'
Preposition	basic prepositions of place and movement basic time expressions with ‘o’clock’
Pronoun	wh-questions
Verb	'have got' in the present tense imperatives negative imperatives present simple for opinions, likes and dislikes present continuous for time of speaking tag responses (short answers to present simple yes/no questions)

МАТЕМАТИЧНА ГАЛУЗЬ
МАТЕМАТИКА
Пояснювальна записка

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань:**

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань **початкового курсу математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Змістова лінія **«Числа, дії з числами. Величини»** охоплює вивчення у 1–4 класах питань нумерації цілих невід'ємних чисел у межах мільйона; формування навичок виконання арифметичних дій додавання і віднімання, множення і ділення; ознайомлення на практичній основі зі звичайними дробами; вимірювання величин; оперування величинами.

Змістова лінія **«Вирази, рівності, нерівності»** спрямована на формування в учнів уявлень про математичні вирази – числові та зі змінною; рівності і рівняння; числові нерівності та нерівності зі змінною; про залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів. Ця змістова лінія є пропедевтичною до вивчення алгебраїчного матеріалу.

Змістова лінія **«Геометричні фігури»** націлена на розвиток в учнів просторових уявлень; формування здатності розрізняти геометричні фігури за їх істотними ознаками; формування практичних умінь будувати, креслити, моделювати й конструювати геометричні фігури від руки та за допомогою простих креслярських інструментів. Ця змістова лінія має пропедевтичний характер.

Змістова лінія **«Робота з даними»** передбачає ознайомлення учнів на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою.

Змістова лінія «**Математичні задачі і дослідження**» спрямована на формування в учнів здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв'язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі сюжетних, геометричних і практичних задач, а також у процесі виконання найпростіших навчальних досліджень.

Продовження додатка 2

До програми подано **орієнтовний перелік** додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Досвід математичної діяльності застосовується у вивченні інших предметів (освітніх галузей) шляхом використання учнями математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності; організації та виконання міжпредметних навчальних проектів, міні-досліджень тощо.

1 клас

140 годин (4 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Числа, дії з числами. Величини (протягом року)	
відтворює послідовність чисел у межах сотні; [1 МАО 4.2] *читає* і *записує* числа, *утворює* числа різними способами; [1 МАО 4.2] *визначає* десятки й одиниці у складі двоцифрового числа; [1 МАО 4.2] *порівнює* числа різними способами; [1 МАО 4.2] *виконує* додавання та віднімання на основі нумерації чисел; [1 МАО 4.3] *розуміє* сутність арифметичних дій додавання і віднімання; [1 МАО 4.1]	Числа 1 – 10. Число 0. Десяток. Числа 11 – 100.
прогнозує результат додавання та віднімання; [1 МАО 1.3] *володіє* навичками додавання і віднімання одноцифрових чисел у межах 10; [1 МАО 4.3] *використовує* у мовленні назви компонентів та результатів арифметичних дій додавання і віднімання; [1 МАО 4.3] *коментує* виконання обчислень; [1 МАО 2.3], [1 МАО 4.3] *знаходить* число, яке на кілька одиниць більше (менше) за дане; [1 МАО 4.3] *розуміє* сутність різницевого порівняння чисел; [1 МАО 4.3] *знаходить*, на скільки одне число більше або менше за інше; [1 МАО 4.3] *користується* в обчисленнях переставним законом додавання; [1 МАО 4.3] *встановлює* взаємозв'язок між діями додавання і віднімання, *використовує* його під час обчислень; [1 МАО 1.2] *визначає* невідомий компонент дії додавання і *знаходить* його значення; [1 МАО 4.8], [1 МАО 4.1] *вимірює* і *порівнює* величини: довжину, масу, місткість; [1 МАО 1.1], [1 МАО 4.7] *використовує* короткі позначення величин (сантиметр – см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг); місткості (літр – л); часу (година – год, доба, тиждень); [1 МАО 4.7] *додає і віднімає* іменовані числа, подані в одних одиницях величини; [1 МАО 4.3] *користується* інструментами й допоміжними засобами для вимірювання величин; [1 МАО 4.7	Арифметичні дії додавання і віднімання. Додавання і віднімання чисел у межах 10. Назви компонентів та результатів додавання і віднімання. Збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць. Різницеве порівняння. Переставний закон додавання. Взаємозв'язок між додаванням і відніманням. Знаходження невідомого доданка. Величини: довжина, маса, місткість, час.

Продовження додатка 2

1	2
користується годинником (у межах цілих годин) і календарем для відстеження подій у своєму житті, спостережень у природі тощо; [1 МАО 4.7] *оперує* грошима в уявному (ігровому) процесі купівлі-продажу, *використовує* їх короткі позначення (гривня – грн, копійка – к.) [1 МАО 4.3]	Гроші
Вирази, рівності, нерівності (протягом року)	
читає і *записує* математичні вирази: сума і різниця; [1 МАО 4.8] *обчислює* значення виразів на 1 – 2 дії; [1 МАО 4.3] *встановлює* відношення рівності й нерівності між числами й числовими виразами [1 МАО 4.2], [1 МАО 4.8]	Сума. Різниця. Вирази на 1 – 2 дії. Числові рівності і нерівності.
Геометричні фігури (протягом року)	
орієнтується на площині і в просторі, описує або зображає схематично розміщення, напрямок і рух обє'ктів*;* [1 МАО 4.4] *розпізнає* геометричні фігури за істотними ознаками; [1 МАО 4.5] *співвідносить* реальні об'єкти з моделями та зображеннями геометричних фігур; [1 МАО 1.1], [1 МАО 4.5] *моделює* геометричні фігури; [1 МАО 4.6] *вимірює* довжину відрізка; [1 МАО 4.7] *креслить* відрізки заданої довжини [1 МАО 4.6]	Трикутник, чотирикутник, квадрат, круг. Точка, пряма, промінь, відрізок, ламана. Куб, куля, циліндр, конус, піраміда.
Математичні задачі і дослідження (протягом року)	
розв'язує прості сюжетні задачі, які є моделями реальних ситуацій; [1 МАО 3.1], [1 МАО 2.2] *створює* допоміжну модель задачі різними способами; [1 МАО 2.1] *оцінює* з допомогою вчителя правильність розв'язання задачі; *складає* прості сюжетні задачі; [1 МАО 3.3], [1 МАО 3.4] *виконує* елементарні дослідження математичних закономірностей з допомогою вчителя [1 ПРО 1.1-1.6]	Прості сюжетні, в тому числі компетентнісно-зорієнтовані задачі. Навчальні дослідження
Робота з даними (протягом року)	
читає дані, вміщені на схематичному рисунку, в таблиці; [1 МАО 2.1] *вносить* дані до схем; [1 МАО 2.1] *користується* даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач і в практичних ситуаціях. [1 МАО 2.1], [1 МАО 2.3]	Виділення і впорядкування даних за певною ознакою.
Додаткові теми: Ознаки і властивості об'єктів. Спільні та відмінні ознаки, істотні ознаки. Об'єднання об'єктів у групу за спільною ознакою (узагальнення). Розбиття групи об'єктів на підгрупи за спільною ознакою (класифікація). Додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд. Заміна більших одиниць величини меншими. Заміна менших одиниць величини більшими. Використовує співвідношення між одиницями величини при виконанні математичних та практичних завдань. Істинні та хибні (правильні і неправильні) висловлювання. Симетрія в геометричних фігурах. Коло. Моделювання змісту завдань за допомогою рисунків, графів, таблиць. Прості задачі на знаходження невідомого зменшуваного, від'ємника. Задачі на знаходження суми трьох доданків. Задачі з логічним навантаженням. Лінійні діаграми, таблиці.	

2 клас

140 годин (4 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	**2**
Числа, дії з числами. Величини	
відтворює послідовність чисел у межах сотні; [2 МАО 4.2] *читає* і *записує* числа, утворює числа різними способами; [2 МАО 4.2] *порівнює* числа різними способами; [2 МАО 4.2] *визначає* розрядний склад двоцифрового числа; [2 МАО 4.2] *подає* числа у вигляді суми розрядних доданків; [2 МАО 4.2] *виконує* додавання та віднімання на основі нумерації чисел; [2 МАО 4.2]	Нумерація чисел першої сотні
володіє навичками додавання і віднімання чисел у межах 100; [2 МАО 4.3] *обчислює* усно зручним для себе способом; [2 МАО 4.3] *прогнозує* результат додавання та віднімання; [2 МАО 1.3] *перевіряє* правильність обчислень; [2 МАО 3.4]	Додавання і віднімання чисел у межах 100.
визначає невідомий компонент дії віднімання і *знаходить* його значення; [2 МАО 4.3], [2 МАО 4.8] *коментує* виконання обчислень; [2 МОВ 1.6]	Знаходження невідомого компонента дії віднімання
розуміє сутність дій множення і ділення; [2 МАО 4.1] *використовує* у мовленні назви компонентів та результатів дій множення і ділення; [2 МОВ 1.6]	Арифметичні дії множення і ділення.
використовує в обчисленнях взаємозв’язок між множенням і діленням; [2 МАО 4.8], [2 МАО 3.2]	Назви компонентів та результатів множення і ділення.
використовує в обчисленнях переставний закон множення, взаємозв’язок між множенням і діленням, правила множення і ділення з числами 1 і 0, ділення рівних чисел; [2 МАО 3.2], [2 МАО 4.3]	Взаємозв’язок між множенням і діленням.
розуміє неможливість ділення на нуль; [2 МАО 4.3]	Переставний закон множення.
застосовує в обчисленнях знання таблиць множення чисел 2 і 3 та відповідних випадків ділення; [2 МАО 4.3]	Особливі випадки множення і ділення.
обчислює значення виразів, що містять інші табличні випадки множення і ділення, з опорою на таблиці; [2 МАО 4.3] *прогнозує* результат множення і ділення, [2 МАО 1.3] *перевіряє* правильність обчислень; [2 МАО 3.3], [2 МАО 3.4]	Табличне множення і ділення.
знаходить число, яке у кілька разів більше (менше) за дане; [2 МАО 4.3] *розуміє* сутність кратного порівняння чисел; [2 МАО 4.3] *обчислює* результат кратного порівняння чисел; [2 МАО 4.3]	Збільшення або зменшення числа у кілька разів.
визначає невідомий компонент дій множення і ділення, *обчислює* його значення; [2 МАО 4.8] *коментує* виконувані дії; [2 МОВ 1.6]	Відношення кратного порівняння. Знаходження невідомого компонента дій множення і ділення
вимірює і *порівнює* величини: довжину, масу, місткість, час, *використовує* їх короткі позначення (міліметр – мм, сантиметр– см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг, центнер – ц); місткості (літр – л); часу (хвилина – хв, година – год, доба, тиждень); [2 МАО 1.1], [2 МАО 4.7] *користується* інструментами для вимірювання величин; [2 МАО 4.7]	

Продовження додатка 2

1	2
користується годинником і календарем для визначення часу та планування своєї діяльності, спостережень за явищами природи тощо; [2 МАО 4.7] *оперує* грошима в уявному процесі купівлі-продажу та в практичній діяльності, *використовує* їх короткі позначення [2 МАО 4.3]	Величини: довжина, маса, місткість, час. Гроші
Вирази, рівності, нерівності	
записує математичні твердження, подані в текстовій формі, з використанням математичних символів; [2 МАО 2.1] *встановлює* відношення рівності й нерівності між числами й числовими виразами; [2 МАО 4.2], [2 МАО 4.8] *знаходить* значення числового виразу та буквеного виразу із заданим значенням букви; [2 МАО 4.3], [2 МАО 4.8] *встановлює* залежності між компонентами і результатом арифметично дії; [2 МАО 4.8] *застосовує* правило порядку виконання дій у виразах без дужок та з дужками [2 МАО 4.3]	Числові вирази. Буквені вирази. Числові рівності. Числові нерівності
Геометричні фігури	
орієнтується на площині і в просторі, описує або зображає схематично розміщення, напрямок і рух обє'ктів; [2 МАО 4.4] *розпізнає* і *класифікує* геометричні фігури за істотними ознаками; [2 МАО 4.1], [2 МАО 4.5] *співвідносить* реальні об'єкти з моделями геометричних фігур; [2 МАО 1.1], [2 МАО 4.5] *називає* елементи геометричних фігур; [2 МАО 4.5] *моделює* геометричні фігури; [2 МАО 4.6] *креслить* відрізки заданої довжини; [2 МАО 4.6] *будує* прямокутник (квадрат) на аркуші в клітинку; [2 МАО 4.6] *розрізняє* круг і коло; [2 МАО 4.5] *вимірює* сторони геометричних фігур; [2 МАО 4.7] *обчислює* довжину ламаної, периметр многокутника [2 МАО 4.7], [2 МАО 2.3]	Геометричні фігури об'ємні та плоскі. Прямокутник. Квадрат. Круг. Коло.
Математичні задачі і дослідження	
розв'язує прості і складені сюжетні задачі, у тому числі задачі з геометричним змістом; [2 МАО 2.3] *створює* допоміжну модель задачі різними способами; [2 МАО 2.1] *обирає* числові дані, необхідні і достатні для відповіді на запитання; [2 МАО 2.3] *планує* розв'язування (розв'язання) сюжетної задачі; [2 МАО 2.2] *створює* математичну модель задачі; [2 МАО 2.3] *оцінює* з допомогою вчителя правильність розв'язку задачі; [2 МАО 3.3], [2 МАО 3.4] *шукає* різні способи розв'язування (розв'язання задачі); [2 МАО 3.2] *складає* сюжетні задачі на одну і дві дії; [2 МАО 1.2] *виконує* елементарні дослідження математичних закономірностей і залежностей з допомогою вчителя [2 ПРО 1.1-1.6]	Прості та складені сюжетні задачі, в тому числі геометричні, компетентнісно-зорієнтовані. Навчальні дослідження
Робота з даними	
виділяє дані, вміщені в таблицях, графах, на схемах, лінійних діаграмах; [2 МАО 2.1] *вносить* дані до таблиць; [2 МАО 2.1]	Виділення і впорядкування даних за певною ознакою

Продовження додатка 2

визначає, чи достатньо даних для розв'язання проблемної ситуації; [2 МАО 3.1] *користується* даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач, в інших життєвих ситуаціях. [2 МАО 2.3], [2 ІФО 1.2]	
Додаткові теми: Раціональні способи додавання і віднімання (порозрядне додавання кількох чисел, прийом округлення кількох доданків тощо). Таблиця Піфагора. Подвійні числові нерівності. Рівняння з одним невідомим. Нестандартні задачі, які розв'язуються способом міркувань без виконання арифметичних дій; способом добору; процесуальні задачі; задачі на опрацювання даних, отриманих у процесі спостережень подій навколишнього світу (в житті суспільства, школи, природні явища). «Магічні фігури». Математичні ребуси. Моделювання описаної в задачі ситуації за допомогою графів або таблиць	

ПРИРОДНИЧА, ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА, СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ОСВІТНІ ГАЛУЗІ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Пояснювальна записка

Зазначені освітні галузі можуть реалізуватися окремими предметами або в в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань:**

– формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки);

– виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

– розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової

відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

– створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«Людина» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«Людина серед людей» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«Людина в суспільстві» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«Людина і світ» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«Людина і природа» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Навчальна програма дає змогу вчителеві самостійно обирати й формувати інтегрований та автономний спосіб подання змісту із освітніх галузей Стандарту, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку). Особливого значення у дидактико-методичній організації навчання надається його зв'язку з життям, з практикою застосування здобутих уявлень, знань, навичок поведінки в життєвих ситуаціях. Обмеженість відповідного досвіду учнів потребує постійного залучення й аналізу їхніх вражень, чуттєвої опори на результати дослідження об'єктів і явищ навколишнього світу.

Педагогічна стратегія, яка опиралась на наслідувальні механізми у розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, і передбачала пріоритетне використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, збагачується полісенсорним підходом, що зумовлює дослідницьку поведінку учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів і явищ природного і соціального оточення, спрямовуються у сферу пошукової діяльності.

На основі програми вчитель створює навчальний план для інтегрованого навчання за таким алгоритмом:

– визначення цілей навчання;

– створення картки понять з інших предметів (асоціативної павутинки, курсів, галузей, які допоможуть досягти цілей);

– структурування програми за темами;

– вибір діяльності учнів, яка забезпечить інтегроване навчання;

– розроблення показників досягнення очікуваних результатів.

Можливі засоби інтеграції в процесі реалізації програми «Я досліджую світ» передбачають включення учнів в практику виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, як от:

– дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне відмінне, до якого цілого воно належить);

– дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?);

– дослідження-пошук (запитування, передбачення, встановлення часової і логічної послідовності явищ, подій; встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок-узагальнення).

1 клас

105 годин (3 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Людина (протягом року)	
усвідомлює людину як частину природи і суспільства, її відмінності від інших живих істот; [1 ПРО 1.4], [1 ГІО 1.2], [1 ГІО 2.1] *розповідає* про себе, називає адресу проживання; *складає* словесний портрет «Який (яка) Я», «Чим відрізняюсь від інших», «Що я вмію», «Чого хочу навчитись»; [1 СЗО 2.1], [1 СЗО 3.3], [1 ГІО 6.1] *володіє* найпростішими гігієнічними навичками, навичками самообслуговування; [1 СЗО 3.1] *описує* можливі ризики для життя і здоров'я вдома, у школі, на вулиці; [1 СЗО 3.2] *розуміє* переваги акуратності, доброзичливості, чесності; [1 СЗО 1.4] *досліджує* свій організм [1 ПРО 4.3]	Людина – частина природи і суспільства. Пізнання себе, своїх можливостей; місце проживання, безпечна поведінка вдома і на вулиці. Органи чуття. Турбота про органи тіла, гігієнічні навички. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.
Людина серед людей (протягом року)	
цікавиться минулим своєї сім'ї; [1 ГІО 1.2] *розрізнює* минуле, сучасне, майбутнє (було – є – буде); [1 ГІО 1.3] *знає* склад сім'ї, імена членів сім'ї, де працюють батьки, хто вони за професією; [1 ГІО 4.2] *знає*, хто працює в школі; *має уявлення* про свої обов'язки як школяра, правила поведінки на уроці, на перерві; [1 ГІО 6.2] *доречно вживає* слова етикету (вітання, прохання, прощання, звертання, подяки, вибачення); [1 ГІО 6.3] *доброзичливо спілкується* з іншими в спільній діяльності; [1 ГІО 8.1] *розрізняє вчинки*, дає їм оцінку з погляду моральності; [1 ГІО 6.3] *має уявлення* про необхідність доброзичливого і уважного ставлення до старших; [1 ГІО 6.2] *використовує правила* культурної поведінки в громадських місцях, що ґрунтуються на врахуванні інтересів інших [1 СЗО 1.4], [1 ГІО 2.3]	Сім'я, школа. Поведінка в сім'ї, школі, громадських місцях. Моральні норми. Навички співжиття і співпраці Стандарти поведінки в суспільстві. Поведінка в громадських місцях (транспорті, на вулиці, в храмі, в театрі, в бібліотеці). Моральні якості (доброзичливість, правдомовність, щирість, подільчивість). Спостереження в довкіллі. Організація досліджень. Розв'язання ситуацій морального вибору.

Продовження додатка 2

1	2
Людина в суспільстві (протягом року)	
знає назву країни, її столицю; *має* уявлення про зміст символів держави (прапор, герб, гімн, українська мова), історичні пам'ятки свого краю; [1 ГІО 8.3] *виявляє* зв'язки між людьми в суспільстві (хто про кого дбає, значення праці людей для добробуту країни; [1 ГІО 2.2], [1 ПРО 3.1] *орієнтується* у найближчому просторі; [1 ПРО 1.4], [1 ГІО 2.1] *долучається* до корисних справ громади [1 СЗО 4.7], [1 ГІО 8.2]	Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання історії свого краю, символів держави. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.
Людина і світ (протягом року)	
має уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни; [1 ГІО 2.1] *усвідомлює* необхідність доброзичливого ставлення до інших країн та народів, *цікавиться* відповідною інформацією; [1 ГІО 7.1] *наводить* приклади виробів, які допомагають людині в побуті, приклади винаходів людства [1 ПРО 1.4], [1 ПРО 3.3]	Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів, які проживають в Україні та за її межами. Досліди, спостереження в природі. Рукотворні тіла, мате- ріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини.
Людина і природа (протягом року)	
розпізнає тіла неживої і живої природи, рукотворні об'єкти; [1 ПРО 1.1] *розуміє* значення сонячного світла і тепла на Землі; *має уявлення* про повітря, воду, ґрунт, їх властивості, про різноманітність живих організмів; *розповідає* про добові та сезонні зміни в природі, *усвідомлює* причини їх повторюваності; [1 ПРО 1.2] *групує* об'єкти природи за однією ознакою; [1 ПРО 4.3] *встановлює* найпростіші взаємозв'язки в живій і неживій природі, між живими організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами та господарською діяльністю людей; [1 ПРО 3.1] *розуміє* цінність природи для життя людей, залежність якості життя людей від стану навколишнього середовища; [1 ПРО 3.2] *обирає* у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити; [1 ПРО 1.1] *досліджує* об'єкти природи, використовуючи доступне обладнання (лупу, термометр, компас, лінійку тощо); [1 ПРО 1.4] *використовує* різні джерела для пошуку інформації про довкілля; [1 ПРО 2.1] *розпізнає* рукотворні тіла у найближчому оточенні; [1 ПРО 3.1] *називає* матеріали (деревина, гума, папір, метал тощо), з яких виготовляють рукотворні тіла; [1 ПРО 4.3] *дотримується правил* поведінки в природі, та *пояснює* їх іншим; [1 ПРО 3.4] *бере посильну участь* в природоохоронній діяльності] [1 ПРО 3.2]	Що належить до природи. Жива і нежива природа. Сонце і його вплив на живу і неживу природу. Спостереження за рослинами, тваринами, явищами природи та діяльністю людей у різні пори року. Дослідження властивостей тіл природи. Рукотворні тіла, матеріали та їх властивості. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини. Охорона і збереження природи.

2 клас

105 годин (3 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Людина	
розповідає про себе та інших, висловлює свої вподобання; [2 СЗО 3.3], [2 ГІО 5.1] *описує* себе, свій характер, захоплення, що відрізняють від інших; [2 ГІО 6.1] *розпізнає* та описує небезпеку вдома або в школі; [2 СЗО 2.1] *ухвалює* рішення щодо простих побутових ситуацій з користю для здоров'я і безпеки; [2 СЗО 2.3] *пояснює*, від чого залежить безпека на вулиці, вдома, у школі; [2 СЗО 2.4] *визначає* здорові та шкідливі звички, правила догляду за органами тіла; [2 СЗО 3.1] *досліджує* зміни, що відбуваються; [2 СЗО 3.2] *досліджує* позитивні і негативні впливи на вибір здорової та безпечної поведінки; [2 СЗО 3.3] *досліджує* зміни, що відбуваються з людиною [2 СЗО 3.4]	Пізнання себе, своїх можливостей, здорова і безпечна поведінка. Частини тіла людини та їх функції. Турбота про здоров'я. Організація досліджень.
Людина серед людей	
пояснює, що може робити в сім'ї, серед однолітків, в школі; [2 ГІО 7.2], *дотримується* правил поведінки, що засвідчують повагу до інших; [2 ГІО 6.2] *доречно вживає* слова чемності; [2 СЗО 4.4] *надає допомогу*, коли просять та звертаються по неї; [2 СЗО 1.3] *висловлює* оцінні судження щодо вчинку, події, явищ; [2 СЗО 2.2] *добирає* докази до своїх висновків; [2 ГІО 5.1] *не порушує права* інших дітей, виявляє і засуджує вчинки, які ображають або принижують інших; [2 ГІО 6.2], [2 ГІО 6.3] *співпрацює* в групах для досягнення спільних цілей [2 ГІО 7.2]	Стандарти поведінки в суспільстві. Моральні норми. Навички співжиття і співпраці.
Людина в суспільстві	
розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них; [2 ГІО 8.3] *розпитує і збирає* інформацію про свій край і державу, історичні події, відомих осіб; [2 ГІО 3.1] *розпитує* старших про минуле, бере активну участь у спільних заходах державного значення; [2 ГІО 7.1] *дотримується* встановлених правил поведінки під час державних свят, класних, шкільних і громадських заходів [2 ГІО 2.3]	Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, і символів держави. Внесок українців у світові досягнення. Славетні українці. Спостереження в довкіллі. Організація досліджень.
Людина і світ	
має уявлення про різноманітність людей у світі, називає деякі країни; [2 ГІО 3.1] *усвідомлює* необхідність толерантного ставлення до інших країн і народів, цікавиться відповідною інформацією; [2 СЗО 2.2] *виявляє* інтерес до інформації про інші країни і народи; [2 ГІО 3.2]	Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв. Внесок українців у світові досягнення.

Продовження додатка 2

1	2
на конкретних прикладах *доводить* важливість взаємозв'язків і взаємодії між країнами; [2 ГІО 3.2] *виявляє* доброзичливе ставлення до людей інших національностей, до їхніх культур і звичаїв [2 ГІО 5.1]	Історичні події. Видатні історичні постаті. Розв'язання ситуацій морального вибору.
Людина і природа	
має уявлення про форму Землі, вплив Сонця на сезонні явища в природі, причини змін пір року; [2 ПРО 3.1] *називає* пори року та відповідні їм місяці, явища в живій та неживій природі у різні пори року, умови вирощування рослин; [2 ПРО 1.5] *наводить приклади* зв'язку людини і природи; [2 ПРО 3.1] *розпізнає* зміни в живій та неживій природі; органи рослин; тварин різних груп; [2 ПРО 4.3] *розрізняє* форми земної поверхні; [2 ПРО 1.5] *класифікує* за певними ознаками рослини і тварин своєї місцевості, тіла неживої природи; [2 ПРО 4.3] *визначає мету* дослідження, *обирає* послідовність дій і обладнання для його виконання; [2 ПРО 1.2] *виконує дослідницькі завдання:* досліджує властивості повітря, води, ґрунту, гірські породи, рослини своєї місцевості; вимірює температуру повітря, води; спостерігає за тваринами, добовими і сезонними змінами у природі; визначає суттєві ознаки об'єктів неживої та живої природи на основі проведених досліджень; [2 ПРО 1.4] *фіксує результати* досліджень доступними способами і *робить висновки;* [2 ПРО 1.5] *дізнається* про природу, використовуючи різні джерела інформації; [2 ПРО 2.1] *застосовує знання* про природу в навчальних і життєвих ситуаціях; [2 ПРО 3.1] *наводить приклади* виробів, які допомагають людині у побуті; [2 ПРО 3.3] *розповідає* про використання матеріалів на основі їх властивостей; [2 ПРО 3.4] *знаходить* інформацію про найважливіші винаходи людства, використовуючи різноманітні джерела; [2 ПРО 2.1] *робить висновок*: природа потребує охорони; [2 ГІО 2.2] *бере посильну участь* в природоохоронній діяльності. [2 ПРО 3.4]	Повітря. Вода. Водойми рідного краю. Форми земної поверхні. Гірські породи. Ґрунт, його властивості і значення. Будова і різноманітність рослин. Умови вирощування рослин. Тварини дикі та свійські. Спостереження за тваринами. Земля та її форма. Обертання Землі. Рік. Місяць. Доба. Вплив Сонця на сезонні явища в природі Пори року та їх ознаки. Особливості життя рослин та тварин у різні пори року. Спостереження за добовими і сезонним змінами у природі. Охорона природи. Зв'язок людини і природи. Червона книга України. Рукотворні тіла та матеріали, їх властивості. Використання рукотворних матеріалів у побуті. Винаходи людства та їх вплив на життєдіяльність людини.

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
ІНФОРМАТИКА
Пояснювальна записка

Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань:**

- формування в учнів уявлення про роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини;

Продовження додатка 2

- формування вмінь описувати об’єкти реальної та віртуальної дійсності різноманітними засобами подання інформації;
- формування початкових навичок інформаційної діяльності, зокрема вмінь опрацьовувати текстову та графічну інформацію;
- формування у дітей початкового досвіду використання комп’ютерної техніки для розв’язування навчальних, творчих і практичних задач;
- розвиток логічного, алгоритмічного, творчого та об’єктно-орієнтованого мислення учнів.

За результатами формування предметної компетентність випускники початкової школи повинні використовувати початкові знання вміння та навички для:

доступу до інформації (знання де шукати і як отримувати інформацію);

опрацювання інформації;

перетворення інформації із однієї форми в іншу;

створення інформаційних моделей;

оцінки інформації за її властивостями.

Програма побудована лінійно-концентрично (з горизонтальним поглибленням):

Рівні навчання / Засоби та об’єкти навчання / Змістові лінії	2 клас	3 клас	4 клас
	Графічний редактор	Текстовий редактор	Середовище програмування
Інформація. Дії з інформацією	+	+	зокрема пошук інформації у мережі Інтернет
Комп’ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією	+	+	+
Комп’ютерні програми. Меню та інструменти	+	+	+
Об’єкт. Властивості об’єкта	+	+	+
Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання.	+	+	+
Алгоритми	+	+	+

2 клас

35 годин, 1 година на тиждень

Програмне забезпечення, яке використовується: графічний редактор (офлайн та онлайн версії), зокрема графічний редактор середовища Scratch

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Інформація. Дії з інформацією	
пояснює значення інформації для життя людини, наводить приклади із власного досвіду; [2 ІФО 1.1] *наводить приклади* значення інформації для себе особисто; [2 ІФО 1.1]	Навколишній світ та інформація. Види інформації за способом подання.

Продовження додатка 2

1	2
називає органи чуття, якими людина отримує інформацію із навколишнього середовища; [2 ІФО 1.1] *наводить приклади* інформації у різних видах: текстовій, графічні, звуковій тощо; [2 ІФО 1.1] *розрізняє* правдиву і неправдиву інформацію, припущення і фантазію; [2 ІФО 1.4] *використовує* мережі для отримання інформації та спілкування під контролем дорослих; [2 ІФО 3.3] *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	
Комп'ютерні пристрої для здійснення дій із інформацією	
розуміє, що комп'ютер та інші комп'ютерні пристрої це інструменти для виконання дій з інформацією; [2 ІФО 1.1] *наводить приклади* технічних засобів, що допомагають передавати інформацію, поширювати інформацію; [2 ІФО 1.1] *використовує* цифрові пристрої у близькому для себе середовищі; [2 ІФО 3.1] *пояснює,* чому і як потрібно захищати себе і цифрові пристрої; [2 ІФО 4.1] *звертається* за допомогою у випадку наявності проблем та збоїв у роботі комп'ютера; [2 ІФО 3.2] *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	Комп'ютерна техніка, як засіб здійснення дій з інформацією.
Об'єкт. Властивості об'єкта	
Учень/учениця: *називає* об'єкти навколишнього світу, властивості конкретних об'єктів та значення властивостей; [2 ІФО 1.3] *описує* об'єкт називаючи його властивості та їх значення; [2 ІФО 1.3] *порівнює* об'єкти за значеннями властивостей; [2 ІФО 1.3] *спостерігає* за об'єктами, *визначає* спільні та відмінні ознаки/властивості; [2 ІФО 1.3] *наводить приклади* об'єктів, що відповідають заданим властивостям; *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	Створення простих геометричних моделей об'єктів за описом їх властивостей. Зміна значень властивостей об'єкта (колір контуру, колір фону, форма об'єкта)
Комп'ютерні програми. Меню та інструменти	
запускає знайомі програми; [2 ІФО 2.4] *завершує* роботу з програмою; [2 ІФО 2.4] *називає* інструменти малювання у графічному редакторі; [2 ІФО 2.4] *обирає* інструмент малювання для досягнення конкретного результату; *створює* не складні малюнки за зразком; [2 ІФО 2.4] *створює* зображення об'єктів що складаються з геометричних фігур та *змінює* значення властивостей; *вміє* змінити колір контуру або тла об'єкта обравши зразком колір іншого об'єкта за допомогою відповідних інструментів графічного редактора; [2 ІФО 2.4] *виконує* завдання із розфарбування або перефарбування малюнків; [2 ІФО 2.4] *пропонує* власні кольорові рішення малюнка; [2 ІФО 2.4] *пояснює* добір кольорів; [2 ІФО 2.4] *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	Меню комп'ютерної програми. Огляд різних прикладів меню. Інструменти комп'ютерних програм. Графічний редактор. Інструменти графічного редактора та їх налаштування. Створення та редагування не складних малюнків. Добір кольорової гами малюнка Збереження малюнків
Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання	
об'єднує об'єкти за їх властивостями або значеннями властивостей; [2 ІФО 1.3]	Перенесення фрагментів малюнка.

Продовження додатка 2

1	2
створює візуальну відповідь простих та складених геометричних задач; [2 ІФО 2.4] *виділяє* та *переносить* фрагменти малюнка; [2 ІФО 2.4] *створює* графічні відповіді до навчальних завдань; [2 ІФО 2.4] *знаходить* приклади повторення і послідовності дій у повсякденній діяльності, близькому для себе середовищі; [2 ІФО 2.1] *визначає* закономірність об'єктів; [2 ІФО 1.3] *відтворює* послідовність об'єктів із заданою закономірністю; [2 ІФО 2.1] *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	Виділення і впорядкування даних за певною ознакою. Прості та складені сюжетні геометричні задачі. Копіювання фрагментів малюнку.
Лінійні алгоритми	
Учень/учениця: *визначає* послідовність кроків для виконавців*;* [2 ІФО 2.1] *знаходить помилки* у алгоритмах; [2 ІФО 2.2] *визначає* результат виконання лінійного алгоритму побудови простого геометричного зображення; [2 ІФО 2.2] *створює* малюнок за лінійним алгоритмом; [2 ІФО 2.4] *пропонує* власні алгоритми створення не складних геометричних зображень; [2 ІФО 2.4] *оцінює* результати своїх навчальних досягнень [2 ІФО 2.2]	Створення малюнків за готовими алгоритмами Складання власних графічних алгоритмів
Додаткові теми: онлайн графічні редактори, редагування малюнків за допомогою програмного забезпечення смартфонів.	

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
ДИЗАЙН І ТЕХНОЛОГІЇ
Пояснювальна записка

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань:**

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-прикладному мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок застосовувати традиційні та сучасні технології, раціонально використовувати матеріали;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Продовження додатка 2

Змістова лінія «**Інформаційно-комунікаційне середовище**» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробах; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими; дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання графічних зображень; конструювання виробів з готових деталей.

Змістова лінія «**Середовище проектування**» спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; дизайнерське проектування, моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «**Середовище техніки і технологій**» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «**Середовище соціалізації**» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проектно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність.

1 клас

35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст освіти**
1	**2**
Інформаційно-комунікаційне середовище (протягом року)	
спостерігає за природними об'єктами; [1 ТЕО 1.3] *збирає* і *заготовляє* природні матеріали; [1 ТЕО 1.3; 3.1] *організовує* робоче місце; [1 ТЕО 4.2] *дотримується* правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять; [1 ТЕО 4.3] *виготовляє* поетапно вироби з природних матеріалів за зображеннями або творчим задумом з допомогою дорослих; [1 ТЕО 1.4] *розрізняє* вироби декоративно-прикладного мистецтва; [1 ТЕО 2.2] *описує* приклади виробів з різних джерел інформації (підручник, фотографії, каталоги, посібники, Інтернет-ресурси, музеї, фільми, мультфільми та ін.); [1 ТЕО 2.2] *виготовляє* виріб, застосовуючи технології декоративно-ужиткового мистецтва; [1 ТЕО 2.1] *називає* та *обговорює* матеріали, корисність та естетичну цінність різних виробів у групі; [1 ТЕО 1.1; 1.3] *розпізнає* матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробів візуально та на дотик; [1 ТЕО 1.3] *пояснює* доцільність використання матеріалів вторинної переробки для збереження природних ресурсів (водоймищ, лісу, тварин, корисних копалин тощо); [1 ТЕО 3.2]	Природне середовище України. Природні матеріали рідного краю. Правила внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять. Організація робочого місця. Матеріали, інструменти та пристосування. Вироби з природних матеріалів. Приклади виробів декоративно-прикладного мистецтва (витинанка, гончарство, ткацтво, різьблення, писанкарство, аплікація, вишивка та ін.) Джерела інформації Види матеріалів (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солене тісто, нитки, дріт, пластик та ін.).

Продовження додатка 2

1	2
розрізняє основні креслярські інструменти, лінії, види графічних зображень; [1 ТЕО 1.2] *читає* елементарні графічні зображення; [1 ТЕО 1.2] *складає* пласкі та об'ємні геометричні форми, вироби з деталей конструкторів або інших готових елементів (архітектурні споруди, транспортні засоби, роботи та ін.) з допомогою дорослих, самостійно, в парі або в групі [1 ТЕО 1.4]	Елементи графічної грамоти. Види конструкторів, навчальних наборів (LEGO, мозаїка, конструктор із дерева, металу, магнітний, банчем та ін.)
Середовище проектування (протягом року)	
продукує ідеї для вибору особисто привабливого об'єкта праці; [1 ТЕО 1.1] *вибирає* обґрунтовано об'єкт праці із запропонованих з допомогою вчителя; [1 ТЕО 1.1] *пояснює* функціональну та естетичну цінність обраного для проектування і виготовлення виробу; [1 ТЕО 1.1] *розглядає* моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги); [1 ТЕО 1.4] *здійснює* розмічання ліній на папері і картоні; [1 ТЕО 1.4] *описує* усно модель спроектованого виробу; [1 ТЕО 1.4] *пояснює* способи та види оздоблення власного виробу (стрічками, тасьмою, мереживом, лелітками, ґудзиками, намистинами тощо); [1 ТЕО 1.3; 1.4] *добирає* матеріали для моделювання, конструювання та виготовлення виробу, зокрема і вторинні (природні, штучні і синтетичні); [1 ТЕО 1.3; 3.1]	Виявлення проблеми. Обґрунтований вибір об'єкта праці для його проектування і виготовлення. Дизайнерське проектування – моделювання та конструювання, зокрема з використанням макетних матеріалів (картон, пінопласт та ін.).
розрізняє традиційні і сучасні технології виготовлення виробів (аплікація, ліплення, писанкарство, квілінг тощо); [1 ТЕО 2.1] *читає* графічні зображення для поетапного виготовлення виробу з допомогою дорослих [1 ТЕО 1.2]	Графічні зображення для поетапного виготовлення виробу пласкої та об'ємної форми
Середовище техніки і технологій (протягом року)	
працює з ручними інструментами та пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів праці та норм санітарії; [1 ТЕО 2.1] *виготовляє* поетапно корисний й естетичний виріб за визначеною послідовністю самостійно або з допомогою дорослих; [1 ТЕО 2.2] *розмічає* деталі на матеріалі за допомогою шаблонів або трафаретів та *вирізує* їх; [1 ТЕО 2.1] *розміщує* деталі виробу на площині; [1 ТЕО 2.1] *застосовує* нероз'ємні з'єднання (склеювання, причіплювання /пластилін, глина/ та ін.); [1 ТЕО 2.1] *оздоблює* деталі виробу із використанням традиційних та сучасних технологій; [1 ТЕО 1.4; 2.2] *раціонально* використовує матеріали (папір, картон, пластилін, полімерна глина, солене тісто, нитки, дріт, пластик та ін.), зокрема і вторинні з допомогою дорослих [1 ТЕО 3.1; 3.2]	Ручні інструменти та пристосування, органайзери. Виготовлення виробу за інструкційними картками з графічними зображеннями. Технологічні операції з матеріалами (згинання, складання, скручування, рвання, зібгання, різання, склеювання, зв'язування, ліплення тощо). Раціональне розмічання та обробка матеріалів
Середовище соціалізації (протягом року)	
пояснює корисність та естетичність створеного виробу; [1 ТЕО 1.1; 1.5] *презентує* результати власної або колективної проектно-технологічної діяльності, обговорює їх з іншими; [1 ТЕО 1.5] *долучається* спільно з батьками до благочинної діяльності в групах зі створеними виробами, зокрема для українських воїнів; [1 ТЕО 2.1; 4.1]	Соціальна цінність виконаного індивідуального або колективного проекту, Презентабельність та реклама. Діяльність в групах та середовищі

Продовження додатка 2

умотивовує необхідність робити подарунки, допомагати іншим; [1 ТЕО 1.5; 4.1] *розрізняє* професії дорослих у сім'ї та родині в сфері матеріального і нематеріального виробництва; [1 ТЕО 4.1] *виконує* трудові дії в побуті: доглядає за одягом та взуттям (зав'язує шалик, пояс, шнурки тощо);[1 ТЕО 4.1; 4.2] *пояснює* правила догляду за домашніми тваринами, рослинами і доглядає за потреби; [1 ТЕО 4.1] *ремонтує* незначні пошкодження книг, іграшок за потреби; [1 ТЕО 4.1; 4.2; 4.3] *сервірує* нескладні страви (чай, канапки, тістечка тощо) за наочним прикладом та допомогою дорослих або спільно із старшими учнями [1 ТЕО 4.1; 4.2; 4.3]	Благочинна діяльність для задоволення потреб оточуючих.. Світ професій. Побутове самообслуговування

2 клас

35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст освіти**
1	**2**
Інформаційно-комунікаційне середовище	
досліджує природні матеріали за формою, кольорами, властивостями (візуально, на дотик); [2 ТЕО 1.3] *порівнює* природні і рукотворні форми; [2 ТЕО 1.4; 2.2] *організовує* робоче місце; [2 ТЕО 4.2] *дотримується* правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять; [2 ТЕО 4.3] *створює* поетапно композицію та вироби з природних матеріалів за зображеннями, зразком або власним задумом; [2 ТЕО 1.1; 1.4] *порівнює* традиційні і сучасні вироби декоративно-прикладного мистецтва за матеріалами, техніками виконання, функціональними та естетичними властивостями; [2 ТЕО 2.2] *розрізняє* основні види народних декоративних візерунків, орнаментів; [2 ТЕО 2.2] *виявляє* емоційно-ціннісне ставлення до виробів декоративно-прикладного мистецтва; [2 ТЕО 2.2] *виготовляє* виріб, застосовуючи технології декоративно-ужиткового мистецтва; [2 ТЕО 2.1; 2.2] *розрізняє* види матеріалів та називає сфери їх використання; [2 ТЕО 1.3] *досліджує* властивості матеріалів візуально та на дотик; [2 ТЕО 1.3] *аргументує* доцільність використання вторинних матеріалів для збереження навколишнього середовища; [2 ТЕО 3.2] *моделює* виріб з деталей конструктора за графічними зображеннями або власним задумом (самостійно, в парі або в групі) [2 ТЕО 1.4]	Природне і штучне середовище. Матеріали. Спостереження, імітація, фантазування. Правила внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм під час занять. Організація робочого місця. Інструменти та пристосування. Моделі-аналоги. Характеристики традиційних і сучасних виробів декоративно-прикладного мистецтва, знайомство з народними умільцями свого краю (реально або віртуально). Властивості матеріалів (природні матеріали, папір, картон, пластилін, полімерна глина, солене тісто, тканина, нитки, шнури, дріт, пластик, пінопласт та ін.). Конструктори, навчальні набори з графічними зображеннями, інструкційними картками
Середовище проектування	
продукує ідеї для вибору об'єкта праці та обговорює їх з іншими; *оцінює* проектні ідеї – власні та інших; [2 ТЕО 1.1]	Виявлення проблеми. Вибір об'єкта праці для його

Продовження додатка 2

1	2
пояснює вибір особисто привабливого об'єкта праці, відповідаючи на запитання дорослих; [2 ТЕО 1.1; 2.2] *обдумує* план реалізації задуму в матеріалі; [2 ТЕО 1.1; 2.2] *прогнозує*, яким має бути виріб, його функціональну і естетичну цінність; [2 ТЕО 1.1; 1.4] *порівнює* моделі, подібні обраному виробу (моделі-аналоги); [2 ТЕО 1.4] *моделює* виріб з елементами фантазування; [2 ТЕО 1.4] *описує* модель свого виробу; [2 ТЕО 1.4] *пояснює* способи та види оздоблення власного виробу (стрічками, тасьмою, мереживом, лелітками, ґудзиками, намистинами тощо); [2 ТЕО 1.4; 1.3] *добирає* матеріали для виготовлення виробу, застосовує вторинні матеріали; [2 ТЕО 1.3] *використовує* традиційні та сучасні технології виготовлення виробів (комбінована аплікація, оригамі, кірігамі, квілінг, витинанка тощо); [2 ТЕО 2.2] *пояснює* визначену послідовність виготовлення спроектованого виробу за зображеннями [2 ТЕО 1.1; 2.2]	проектування і виготовлення. Дизайн-проектування – моделювання та конструювання, зокрема з використанням макетних матеріалів (картон, пінопласт та ін.). Графічні зображення для послідовного виготовлення виробу пласкої та об'ємної форми. Поетапне проектування технології виготовлення виробу
Середовище техніки і технологій	
працює з ручними інструментами та пристосуваннями, дотримуючись безпечних прийомів праці та норм санітарії; [2 ТЕО 2.1; 4.3] *виготовляє* поетапно виріб за визначеною послідовністю; [2 ТЕО 2.2] *здійснює* розмічання ліній на папері і картоні; [2 ТЕО 2.2] *розмічає* деталі на матеріалі за допомогою шаблонів або трафаретів; [2 ТЕО 2.1] *з'єднує* деталі та *оздоблює* їх з використанням традиційних та сучасних технологій; [2 ТЕО 2.1] *дотримується* послідовності виготовлення виробу з допомогою вчителя; [2 ТЕО 2.2] *раціонально* використовує матеріали, зокрема і вторинні [2 ТЕО 3.1; 3.2]	Ручні інструменти та пристосування. Виготовлення виробу за графічними зображеннями. Технологічні операції з матеріалами (згинання, складання, скручування, рвання, зібгання, різання, склеювання, зв'язування, ліплення тощо). Раціональне використання матеріалів
Середовище соціалізації	
обґрунтовує соціальну, функціональну та естетичну цінність створеного виробу; [2 ТЕО 1.5] *оцінює* та *презентує* результати власної проектно-технологічної діяльності; [2 ТЕО 1.5] *обговорює* результати з іншими; [2 ТЕО 1.5] *долучається* до благочинної діяльності в групах з власноруч створеними виробами; [2 ТЕО 2.1; 4.1] *умотивовує* необхідність робити подарунки, допомагати іншим, бережливо ставитися до природного середовища; [2 ТЕО 1.5; 4.1] *висловлює* емоційно-ціннісне ставлення до професій дорослих у сім'ї та родині своїх друзів, однокласників; [2 ТЕО 4.1] *виконує* трудові дії в побуті: дрібний ремонт, доглядає за одягом та взуттям (упорядкування, чищення, пришивання ґудзика та ін.) [2 ТЕО 4.1; 4.2; 4.3] ремонтує нескладні пошкодження книг, іграшок, шкільного приладдя тощо за потреби [2 ТЕО 4.1; 4.2; 4.3]	Цінність виконаного проекту для соціальної сфери. Презентабельність та реклама. Благочинна та природоохоронна діяльність в групах та середовищі. Світ професій соціальної сфери. Побутове самообслуговування

Продовження додатка 2

1	2
готує та *сервірує* нескладні страви за наочним прикладом з допомогою дорослих або спільно із старшими учнями, дотримується культури поведінки за столом, гостинно пригощає батьків, друзів тощо [2 ТЕО 4.1; 4.2; 4.3]	

МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Пояснювальна записка

Метою навчання образотворчого мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань:**

– розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційно естетичних переживань;

– пробудження інтересу до пізнання творів різних видів мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва й поваги до творчості інших етносів та народів;

– формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва відповідно до вікових можливостей з використанням мистецької технології;

– оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;

– формування елементарних умінь застосування цифрових технологій у мистецькій творчості і презентації здобутків;

– розвиток мистецьких здібностей, здатності самовираження та керування власними емоційними станами через мистецтво та різні види художньої творчості;

– формування здатності встановлювати асоціації між видами мистецтва; між мистецтвом і явищами довкілля;

– досягнення усвідомлення значення мистецтва в житті людини;

– виховання культури глядача-слухача;

– формування здатності об’єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія **«Художньо-творча діяльність»** націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови образотворчого мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Продовження додатка 2

Змістова лінія **«Сприймання та інтерпретація мистецтва»** спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори образотворчого мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація змістової лінії **«Комунікація через мистецтво»** націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Опанування учнями мистецтва у початковій школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, ігрового та інтегративного підходів.

Образотворче мистецтво сприяє формуванню *ключових компетентностей*, зокрема, у процесі:

– усного висловлювання своїх вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності *(вільне володіння державною мовою/ здатність спілкуватися рідною)*.

– здійснення елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення розмірів тощо) *(математична компетентність)*.

– спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами образотворчого мистецтва *(компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність);*

– самостійного (чи за допомогою дорослого)використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення *(інформаційно-комунікаційна компетентність);*

– формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (*навчання впродовж життя*);

– співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашенні середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) *(громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей);*

– опанування народних традицій, образотворчого мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів *(культурна компетентність)*

– проявів творчої ініціативи та намагання її реалізовувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень *(підприємливість та фінансова грамотність);*

– виявлення бажання впроваджувати нові ідеї *(інноваційність)*.

Мистецька освітня галузь реалізується в 1-2-х класах через предмети вивчення за окремими видами мистецтва

Продовження додатка 2

Мистецтво. Образотворче мистецтво
1 клас
35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	**2**
Художньо-творча діяльність (протягом року)	
відтворює прості форми предметів і об'єктів довкілля фарбами (акварель, гуаш), графічними та пластичними матеріалами; [1 МИО 1.1] *розміщує* пропорційно зображення, використовуючи всю площину аркуша; [1 МИО 1.1], [1 МИО 1.2] *компонує (з* допомогою учителя) *зображення* у форматі (вертикальний, горизонтальний); [1 МИО 1.1] *створює* елементарний стрічковий візерунок, прості декоративні розписи; [1 МИО 1.1] *використовує* у роботі основні, похідні, теплі й холодні кольори; [1 МИО 1.1] *змішує та розбавляє* водою фарби для отримання різних відтінків кольорів; [1 МИО 1.1] *користується фарбами* (акварель, гуаш), олівцями (кольоровими, восковими), пластиліном, фломастерами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо; [1 МИО 1.1] *спостерігає* різноманітність і красу природних форм, рослин, птахів, тварин у навколишньому середовищі; [1 МИО 1.3] *досліджує* і виявляє цікаве, незвичайне у довкіллі; [1 МИО 1.3] *наводить приклади* геометричної подібності природних та штучних об'єктів; [1 МИО 1.3] *працює* (вирізує, конструює) з папером, з природнім матеріалом; [1 МИО 1.3] *дотримується* правил безпеки життєдіяльності; *експериментує* з кольорами, лініями, формами тощо; [1 МИО 1.2] *прикрашає (*за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається; [1 МИО 1.3] *придумує* образи і *створює* їх знайомими засобами мистецької виразності; [1 МИО 1.2] *виконує* твори мистецтва, які подобаються; [1 МИО 3.4] *називає* свої уподобання у мистецтві; [1 МИО 3.4]	Використання різних ліній, плям, форм, кольорів і їх відтінків для створення візуальних образів. Організація робочого місця. Створення зображень графічними матеріалами, фарбами. Елементарне компонування елементів композиції (площинної, об'ємної). Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо). Ліплення з пластичних матеріалів. Дотримання охайності та правил безпеки життєдіяльності. Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Прикрашення місця, де навчається, живе. Використання образотворчої діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.
Сприймання та інтерпретація мистецтва (протягом року)	
сприймає твір мистецтва та *висловлює* враження, добирає із запропонованих слів співзвучні особистим емоціям; [1 МИО 2.1]	Сприймання творів образотворчого мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням.
визначає колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та учнівських робіт; [1 МИО 2.2] *порівнює* музичні та візуальні образи; [1 МИО 2.2]	Визначення засобів виразності твору мистецтва. Порівняння природних форм,

Продовження додатка 2

1	2
помічає красу в довкіллі; [1 МИО 1.3] *орієнтується у* видах театру (ляльковий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм) [1 МИО 2.1], [1 МИО 2.2] *називає* твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій [1 МИО 3.4]	образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва. Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення
Комунікація через мистецтво (протягом року)	
презентує результати власної творчості (демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); [1 МИО 3.2] *бере участь* у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (виставках інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів, театральних вистав тощо; [1 МИО 3.3] *дотримується* правил творчої співпраці; [1 МИО 3.2] *вербально описує* свій творчий задум; *визначає*, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано [1 МИО 3.1]	Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (виставок, інсценізацій тощо). Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.

2 клас

35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	2
Художньо-творча діяльність	
виконує прості живописні, графічні, декоративні, пластичні композиції; [2 МИО 1.1] *складає* та розташовує на площині (в просторі) окремі елементи зображень (форм) в просту композицію (графічну, живописну, декоративну, об'ємну, просторову); [2 МИО 1.2] відповідно задуму, *обирає* формат (вертикальний, горизонтальний) композиції; *використовує* всю площину аркуша; [2 МИО 1.1] *використовує* основні, похідні, ахроматичні, теплі й холодні кольори; *утворює* відтінки кольорів; [2 МИО 1.2] *експериментує* з кольорами, лініями, формами тощо; [2 МИО 1.2] *користується* художніми та природними матеріалами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо; [2 МИО 1.2] *працює* (вирізує, конструює) з папером, з природними матеріалами; [2 МИО 1.2] *дотримується* правил техніки безпеки; [2 МИО 1.1] *бере участь у прикрашенні* середовища, в якому живе і навчається; [2 МИО 1.3]	Малювання графічними матеріалами, фарбами. Розміщення зображень на аркуші, у просторі, компонування елементів композиції (площинна, об'ємна). Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Використання різних ліній, плям, форм, кольорів та їх відтінків для створення візуальних образів.Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів. різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо).

Продовження додатка 2

1	2
вирізняє види мистецької діяльності, звернення до яких поліпшує його/її настрій [2 МИО 3.4]	Ліплення з пластичних матеріалів різними прийомами і способами. Прикрашення місця, де навчається, живе. Організація робочого місця. Дотримання охайності та правил техніки безпеки.
Сприймання та інтерпретація мистецтва	
сприймає твір мистецтва та *висловлює* враження, добираючи із запропонованих слова, які співзвучні особистим емоціям; [2 МИО 2.1]	Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням.
визначає колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та учнівських робіт; [2 МИО 1.1] [2 МИО 2.1]	Визначення засобів виразності твору.
порівнює музичні та візуальні образи, твори мистецтва та явища довкілля; [2 МИО 2.2] [2 МИО 1.3]	Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням.
розрізняє види театру (ляльковий, музичний, драматичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм); [2 МИО 2.2]	Знайомство з деякими видами театру (ляльковий, музичний, драматичний), кіномистецтва (кінофільм, мультфільм (графічна, пластична, лялькова анімація).
виявляє твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій [2 МИО 3.4]	Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення та поліпшення емоційного стану.
Комунікація через мистецтво	
виявляє (з допомогою вчителя) та бере участь в обговореннях інформації, отриманої з творів мистецтва; [2 МИО 3.3]	Виховні ситуації: обговорення (з допомогою вчителя) інформації – сюжетів, характерів персонажів тощо, отриманої з творів мистецтва.
презентує результати власної творчості (демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); [2 МИО 3.2]	Презентація та характеристика власних творчих досягнень.
вербально описує свій творчий задум; *визначає*, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано; [2 МИО 3.1], [2 МИО 3.2]	
готовий / -а до того, що може не вийти з першого разу так, як задумав / -ла; [2 МИО 3.1]	
виявляє досягнення у художньо-творчій діяльності однолітків; [2 МИО 3.3]	Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо).
бере участь у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва; [2 МИО 3.3]	Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо)
обговорює з однолітками свої враження від творів різних видів мистецтва відомих митців, від дитячої творчості; [2 МИО 3.3]	Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.
дотримується правил взаємодії і творчої співпраці. [2 МИО 3.3]	

Продовження додатка

Мистецтво. Музичне мистецтво
1 клас
35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	**2**
Художньо-творча діяльність (протягом року)	
співає вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері; [1 МИО 1.1] *дотримується* правил співу (постава, дихання) [1 МИО 3.1] *відтворює* прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей); [1 МИО 1.1] *створює* елементарний ритмічний супровід до пісні; [1 МИО 1.1], [1 МИО 1.2] *виконує* пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою рухів; [1 МИО 1.1], [1 МИО 1.2], [1 МИО 2.1] *добирає* тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу; [1 МИО 1.1], [1 МИО 1.2] *грає* в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо); [1 МИО 1.1], [1 МИО 1.2] *імпровізує* голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах; [1 МИО 1.2] *орієнтується* в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма), метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту); [1 МИО 2.2] *виконує* нескладні ролі, етюди-наслідування; [1 МИО 1.1] [1 МИО 1.2] *вправляється* над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів; [1 МИО 1.2], [1 МИО 3.3] *рухається* в ритмі і темпі музики, *узгоджує* свої рухи з музичним супроводом (співом); *орієнтується* у просторі; [1 МИО 1.1] *придумує* образи і *створює* їх знайомими засобами мистецької виразності; [1 МИО 1.2] *імпровізує* засобами пантоміми (міміка, жести); *виконує* твори мистецтва (співає, танцює, декламує тощо), які подобаються; [1 МИО 3.4] *називає* свої уподобання у мистецтві; [1 МИО 3.4] розуміє правила поведінки в театрі [1 МИО 3.3]	Спів. Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах. Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики. Інсценізація пісень, створення театралізованих образів. Гра на музичних інструментах (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо): створення елементарного ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо. Знайомство з нотним записом (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах І октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма). Використання музичної діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану. Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування. Відтворення елементарних танцювальних елементів. Імпровізації засобами пантоміми (міміка, жести).
Сприймання та інтерпретація мистецтва (протягом року)	
сприймає твір музичного мистецтва та *висловлює* враження, добирає із запропонованих слів співзвучні особистим емоціям; [1 МИО 2.1] *визначає* темп (повільно, помірно, швидко); регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо),	Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні

Продовження додатка

1	2
тембр (звучання хору та оркестру), характеризує мелодію; [1 МИО 2.2] *порівнює* музичні та візуальні образи; [1 МИО 2.2] *помічає* красу в довкіллі; [1 МИО 1.3] *орієнтується у* видах театру (лялькoвий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм); [1 МИО 2.1] [1 МИО 2.2] *називає* твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій [1 МИО 3.4]	особистим емоціям та враженням. Визначення засобів виразності твору музичного мистецтва. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва. Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення
Комунікація через мистецтво (протягом року)	
презентує результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи тощо); [1 МИО 3.2] *бере участь* у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів, театральних вистав тощо; [1 МИО 3.4] *дотримується* правил творчої співпраці; [1 МИО 3.2] *вербально описує* свій творчий задум; *визначає*, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано [1 МИО 3.1]	Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Колективне виконання творчого задуму (створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, інсценізацій тощо). Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.

2 клас

35 годин (1 година на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	2
Художньо-творча діяльність	
співає вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері, темпі, динаміці; [2 МИО 1.1] *дотримується* правил співу (постава, дихання, інтонація) [2 МИО 3.1] *створює* варіанти ритмічного супроводу до пісні; [2 МИО 1.1], [2 МИО 1.2] *відтворює* прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей), зокрема у різних темпах; [2 МИО 1.1] *добирає* тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу; [2 МИО 1.1], [2 МИО 1.2] *грає* в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо); [2 МИО 1.1], [2 МИО 1.2] *імпровізує* голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах; [2 МИО 1.2] *виконує* пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою, виразним інтонуванням; добирає реквізит; [2 МИО 1.1], [2 МИО 1.2], [2 МИО 2.1], *орієнтується* в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма),	Спів (співацька постава, дихання, інтонація, дикція). Гра на музичних інструментах: створення варіантів ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики. Інсценізація пісень, створення театралізованих образів. Знайомство з нотною грамотою (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах І октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма).

Продовження додатка 2

1	2
метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту); [2 МИО 2.2],*виконує* нескладні ролі, етюди-наслідування; [2 МИО 1.1], *вправляється* над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів; [2 МИО 1.2], *рухається* в ритмі і темпі музики, *узгоджує* свої рухи з музичним супроводом (співом); *орієнтується* у просторі; [2 МИО 1.1], *дотримується* правил поведінки в театрі; [2 МИО 3.3], *імпровізує* засобами пантоміми (міміка, жести);[2 МИО1.2] *вирізняє* види мистецької діяльності, звернення до яких поліпшує його/ її настрій [2 МИО 3.4],	.Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування. Відтворення елементарних танцювальних елементів. Імпровізації засобами пантоміми (міміка, жести). Використання видів мистецької діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану.
Сприймання та інтерпретація мистецтва	
сприймає твір мистецтва та *висловлює* враження, добираючи із запропонованих слова, які співзвучні особистим емоціям; [2 МИО 2.1], *визначає* темп (повільно, помірно, швидко); регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру, окремих музичних інструментів (сопілка, бубон, барабан, скрипка, бандура, фортепіано тощо)), характеризує мелодію; [2 МИО 2.2], *порівнює* музичні та візуальні образи, твори мистецтва та явища довкілля; [2 МИО 2.2], [2 МИО 1.3], *розрізняє* види театру (лялькoвий, музичний, драматичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм); [2 МИО 2.2], *використовує* театральну термінологію (сцена, актор, костюм, декорація); [2 МИО 2.1], [2 МИО 2.2], *виявляє* твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій [2 МИО 3.4],	Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням. Визначення засобів виразності твору. Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім трактуванням. Знайомство з деякими видами театру (лялькoвий, музичний, драматичний), кіномистецтва (кінофільм, мультфільм (графічна, пластична, лялькова анімація). Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення та поліпшення емоційного стану.
Комунікація через мистецтво	
виявляє (з допомогою вчителя) та бере участь в обговореннях інформації, отриманої з творів мистецтва; [2 МИО 3.3], *презентує* результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи тощо); [2 МИО 3.2], *вербально описує* свій творчий задум; *визначає*, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано; [2 МИО 3.1], [2 МИО 3.2], *готовий / -а* до того, що може не вийти з першого разу так, як задумав / -ла; [2 МИО 3.1], *виявляє* досягнення у художньо-творчій діяльності однолітків; [2 МИО 3.3], *бере участь* у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва; [2 МИО 3.3], *обговорює* з однолітками свої враження від творів різних видів мистецтва відомих митців, від дитячої творчості; [2 МИО 3.3], *дотримується* правил взаємодії і творчої співпраці. [2 МИО 3.3],	Виховні ситуації: обговорення (з допомогою вчителя) інформації – сюжетів, характерів персонажів тощо, отриманої з творів мистецтва. Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій, флеш-моби тощо); Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо) Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації

Продовження додатка 2

ФІЗКУЛЬТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА
Пояснювальна записка

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

– виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;

– розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;

– використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій і критичного мислення;

– формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;

– розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесної гри, уміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими **змістовими лініями**: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія **«Рухова діяльність»** передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток,

зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організуючих вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем; розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія **«Ігрова та змагальна діяльність»** передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, організовувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення користуватися власними перевагами і визнавати недоліки в тактичних діях у різних видах спорту, планувати та реалізувати спортивні проекти (турніри, змагання тощо); формування в молодших школярів умінь і навичок виконання естафет.

1 клас

105 годин (3 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	**Зміст навчання**
1	**2**
Рухова діяльність (протягом року)	
має уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини; [1 ФІО 2.2] *розуміє* терміни з предмету «фізична культура»; [1 ФІО 1.2] *пояснює* значення фізичних вправ для формування правильної постави; [1 ФІО 2.2] *називає* життєво важливі способи пересування людини; [1 ФІО 1.2] *виконує* організовуючі вправи: команди на шикування в шеренгу, колону по одному, в коло; розмикання на інтервал; загальнорозвивальні вправи без предмета (імітаційного характеру) та з предметами; комплекс вправ ранкової гігієнічної гімнастики, присідання тощо; [1 ФІО 1.1] *виконує* ходьбу на носках, на п'ятах, з високим підніманням стегна, у напівприсіді, у присіді, з різними положеннями рук, ходьбу «змійкою»; біг з високим підніманням стегна, із закиданням гомілок із зміною напряму і різних вихідних положень; танцювальні кроки; танцювальні імпровізаційні вправи; лазіння по горизонтальній та похилій гімнастичній лаві; по гімнастичній стінці у різних напрямах; перелізання через перешкоду; [1 ФІО 1.1] *виконує* вправи з малим м'ячем; вправи з великим м'ячем; [1 ФІО 1.3]	Фізична культура як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини. Терміни з предмету «фізична культура». Фізичні вправи – засіб формування правильної постави Життєво важливі способи пересування людини. Культура рухів з елементами гімнастики: організовуючі вправи;

Продовження додатка 2

1	2
володіє елементарними навичками виконання стрибків: на місці на одній нозі, на двох ногах з просуванням уперед, назад, у присіді правим та лівим боком; стрибки в глибину; стрибки у висоту; стрибки у довжину з місця поштовхом однієї і двох ніг; [1 ФІО 1.1]	Вправи для оволодіння навичками пересувань.
виконує вправи для розвитку фізичних якостей: сили – підтягування у висі лежачи та у висі (хлопці), згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави та від підлоги (хлопці); швидкості – повторний біг на 3–4х10 м; пришвидшення з різних вихідних положень; витривалості – біг почергово з ходьбою; нахили тулуба в різних напрямах у положенні стоячи, пружні нахили у положенні сидячи; «напівшпагат», «шпагат»; координації – пересування по підвищеній і обмеженій за площиною опорі, «човниковий» біг 4х9 м, 3х10 м; [1 ФІО 1.2], [1 ФІО 1.3]	Вправи для опанування навичок володіння м'ячем. Вправи для оволодіння навичками стрибків. Вправи для розвитку фізичних якостей.
виконує загальнорозвивальні вправи без предметів на місці; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу; згинання та розгинання верхніх кінцівок, колові рухи руками у фронтальній та сагітальній площині; загальнорозвивальні вправи в русі: різновиди ходьби, бігу, стрибків; вправи на координацію; загальнорозвивальні вправи з предметами; [1 ФІО 1.1], [1 ФІО 2.2]	Вправи для формування постави і профілактики плоскостопості
Ігрова та змагальна діяльність (протягом року)	
бере участь у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор; [1 ФІО 1.3], [1 ФІО 3.1], [1 ФІО 3.3]	Рухливі ігри та естафети.
дотримується правил безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності. [1 ФІО 3.2]	Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.

2 клас

105 годин (3 години на тиждень)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти	Зміст навчання
1	2
Рухова діяльність	
розуміє значущість рухового режиму для зміцнення здоров'я та фізичного розвитку; [2 ФІО 2.2]	Руховий режим дня молодшого школяра.
пояснює значення і правила ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурних хвилинок та фізкультурних пауз для фізичного розвитку та здоров'я людини; значущість загартування як засобу зміцнення здоров'я; [2 ФІО 2.2]	Значення і правила виконання ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки та фізкультурної паузи.
дотримується рухового режиму протягом дня; [2 ФІО 1.2], [2 ФІО 2.2]	Рухова активність протягом дня.
називає основні фізичні якості людини, фізичні вправи та їх вплив на формування фізичних якостей; [2 ФІО 2.3]	Фізичні вправи та їх вплив на формування фізичних якостей.
дотримується правил особистої гігієни в режимі дня; [2 ФІО 2.1], [2 ФІО 2.2]	Правила особистої гігієни молодшого школяра.
виконує організовуючі вправи команди на розмикання й змикання приставними кроками, перешикування із колони по одному в колону по три (чотири); [2 ФІО 1.1]	Культура рухів з елементами гімнастики: організовуючі вправи:

Продовження додатка 2

добирає та виконує загальнорозвивальні вправи: комплекси вправ ранкової гімнастики без предмета (імітаційного характеру), з м'ячем, скакалкою; комплекси фізкультурних пауз та фізкультурних хвилинок; [2 ФІО 1.2], [2 ФІО 2.2]	а) загальнорозвивальні вправи;
виконує присідання; виси; підтягування у висі (хлопці), у висі лежачи (дівчата); елементи акробатики; [2 ФІО 1.2], [2 ФІО 2.2]	б) положення тіла у просторі: сіди, упори, виси, елементи акробатики.
володіє навичками пересувань: ходьба широкими кроками, зі зміною частоти кроку; ходьба із пришвидшенням та уповільненням, приставним кроком правим і лівим боком; біг; біг почергово з ходьбою; танцювальні кроки; лазіння; подолання штучних перешкод; [2 ФІО 1.1]	Вправи для оволодіння навичками пересувань.
володіє навичками виконання вправ з малим м'ячем: метання малого м'яча у щит; метання малого м'яча у горизонтальну ціль; метання малого м'яча з-за голови на дальність; [2 ФІО 1.1]	Вправи для опанування навичок володіння малим м'ячем.
виконує вправи з великим м'ячем: кидки м'яча знизу із положення сидячи та стоячи, передавання і ловіння м'яча двома руками від грудей (у колі, парах, трійках), передача м'яча двома руками з ударом об підлогу; ведення м'яча правою та лівою рукою з одночасними кроками; зупинки м'яча, що котиться, підошвою та внутрішньою стороною ступні, удари внутрішньою стороною ступні по м'ячу, що котиться; ведення м'яча внутрішньою та зовнішньою частинами підйому (по прямій, по дузі, між стійками); [2 ФІО 1.3],	Вправи з великим м'ячем.
виконує стрибки на місці з поворотами на 45, 90, 180 градусів по «купинах»; стрибки зі скакалкою; стрибки через довгу скакалку, яка обертається вперед; стрибки у глибину з висоти до 80 см з м'яким приземленням; стрибки у висоту; стрибки через перешкоди висотою до 50 см поштовхом однією та двома ногами; стрибки у висоту з прямого розбігу (через гумову мотузку); стрибки у довжину тощо; [2 ФІО 1.1], [2 ФІО 2.3],	Вправи для оволодіння навичками стрибків.
виконує фізичні вправи для розвитку фізичних якостей: сили – загальнорозвивальні вправи з гімнастичними палицями; кидки баскетбольного м'яча з-за голови із різних положень; лазіння по горизонтальній гімнастичній лаві одноименним та різноименним способами (без допомоги ніг); багатоскоки; стрибки через перешкоди; підтягування у висі та у висі лежачи (хлопці); пересування у положенні сіду, зігнувши ноги (у різних напрямах); швидкості – пришвидшення з різних вихідних положень, повторний біг 3–10 м, біг із пришвидшеннями за сигналом; стрибки зі скакалкою; витривалості – біг у чергуванні з ходьбою до 1000 м, біг на дистанцію до 500 м малої інтенсивності; гнучкості – махові рухи правою і лівою ногою у бічній і лицьовій площині, стоячи біля опори та під час ходьби; прогинання та вигинання тулуба у положенні упору, стоячи на колінах; пружні похитування у положенні випаду; прогинання тулуба у положенні лежачи на животі; координації – подолання перешкод, ходьбу на носках, ходьба по підвищеній і обмеженій за площиною опорі з різними положеннями рук; пересування із підкиданням дрібних	Вправи для розвитку фізичних якостей.

Продовження додатка 2

предметів; вправи зі зміною положення тіла у просторі; розслаблення м'язів рук, ніг, тулуба у різних положеннях; [2 ФІО 1.2], [2 ФІО 2.3],	
добирає та *виконує* фізичні вправи для формування правильної постави і профілактики плоскостопості: загальнорозвивальні вправи на місці без предметів; вправи для м'язів шиї, нахили та повороти голови; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу: згинання та розгинання верхніх кінцівок, кругові рухи руками, нахили в сторони, пружні рухи; [2 ФІО 1.2], [2 ФІО 2.2],	Вправи для формування постави і профілактики плоскостопості
Ігрова та змагальна діяльність	
бере участь у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор; [2 ФІО 1.3], [2 ФІО 3.1], [2 ФІО 3.3],	Рухливі ігри та естафети.
дотримується правил безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності [2 ФІО 2.1], [2 ФІО 3.2], .	Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.

Директор школи Інна ЄРМАК